IZDAJA ZA GORIŠKO IN BENEČIJO

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto VIII. - Štev. 120 (2116) — Poštnina plačana v gotovini / Spedizione in abbon. post. I. gr. — TRST, sobota 17. maja 1952 — Cena 20 lir

O odredbah v coni B

Izjave, ki jih je dal pomočnik jugoslovanskega zunanjega ministra Leo Mates v zvezi z reorganizacijo uprave v jugoslovanski coni STO, so slonele na zadnjem jugoslovanskem predlogu glede rešitev tržaškega vprašanja v okviru mirovne pogodbe, ki ga je v svojem govoru v Zrenjaninu ponovno poudaril maršal Tito. Zaradi tega ne more biti govora o kakršni koli kršitvi mirovne pogodbe zaradi ukrepov vojaške uprave Jugoslovanske ljudske armade, ki so bili storjeni sporazumno z Zvezno vlado FLRJ. Prav tako ne more biti govora o kakršnem koli prejudiciranju rešitve tržaškega vprašanja sporazumno med obema državama a v okviru mirovne pogodbe, tako da obe državi še posebej zajamčita trajen obstoj Svobodnega tržaškega ozemlja, ki ga mirovna pogodba določa, čeprav so izgledi za tako sporazumno rešitev zaradi zadržanja italijanske vlade trenutno majhni.

Da bo ves iredentistični tisk na čelu z vso kominformovsko propagando skušal izrabljati oblasti v sedanji predvolilni kampanji v Italiji, a še posebej v Trstu, reorganizacijo uprave v coni B kot kršitev mirovne pogodbe in kot dokaz za tako imenovani Vidalijev «baratto infame», je bilo pač pričakovati. Tako beremo danes v včerajšnji «l'Unità» na tržaški strani: «Ecco il baratto», na prvi strani pa «La trappola di Londra è scattata — Tito si annette di fatto la zona B». Toda prav tri odredbe vojaške uprave JLA najbolje postavljajo vso to montirano kominformovsko iredentistično propagando in laž. Še bolj pa nam kominformovsko zavaravanje javnosti postane jasno, če omenjene odredbe primerjamo s stanjem, ki je že pred londonsko konferenco vladalo v coni A.

Odredba o prenosu pristojnosti istrskega okrožnega ljudskega odbora na okrajna ljudska odbora Koper in Buje odnosno imenovanje po enega svetovalca, ki ga komandant vojaške uprave postavi za vsak okraj. Pri tem si komandant vojaške uprave pridržuje pravico prepovedati izvršitev vsakega upravnega dejanja na ozemlju cone, s čimer je pač dovolj jasno poudarjena njegova vrhovna oblast in odgovornost, ki jo ima komandant ne samo kot funkcionar, ki ga je postavila Zvezna vlada FLRJ, na podlagi mirovne pogodbe, temveč tudi kot nosilec oblasti v coni B, katero upravlja Jugoslovanska ljudska armada v imenu OZN.

Ce se spomnimo, da so svetovalci vlad ZDA in Velike Britanije navzoči v coni A že od same ustanovitve angloameriške vojaške uprave, potem je vsaka opazka, da je imenovanje svetovalcev vlad LR Slovenije in LR Hrvatske pri dveh okrajnih odborih več kot popolnoma iz trte izvita.

Pri tej odredbi pa moramo poudariti še prav posebej njen sedmi člen, ki poudarja, da so vsi organi ljudske oblasti in uprave cone dolžni še nadalje spoštovati načelo enakopravnosti vseh prebivalcev cone, načelo uporabe svojega materinskega jezika, pa naj si bo to slovenski, italijanski ali hrvatski v javnem ali zasebnem življenju, njihovo pravico do neoviranega narodnega in kulturnega razvoja in upoštevati pri dopolnjevanju vseh javnih služb narodnostni sestav prebivalstva na svojem področju. Takšne določbe zaman iščemo v londonskih mešetarskih sklepih, ki namesto poudarjanja narodnostne enakopravnosti, poudarjajo pretežno italijanski značaj cone A, čeprav vemo, da je v coni A slovenščina iz javnosti skoraj izključena. Prav člen 7. v še večji meri poudarja duh in črko ene najbolj demokratičnih določb mirovne pogodbe, t. j. določbe, ki govori, da morata biti na vsem STO tudi slovenski in hrvatski jezik uradni jezik prav tako kot je italijanski. Če torej govorimo v zvezi s to odredbo o njenem odnosu do mirovne pogodbe lahko rečemo, da ta odredba še bolj uveljavlja mirovno pogodbo, ne pa da jo krši!

Druga odredba vojaške uprave JLA določa, da stalni prebivalci jugoslovanske cone z osebno izkaznico, ki jo je izdala oblast te cone lahko prekoračijo državno mejo in s to izkaznico potujejo v Jugoslavijo. Če primerjamo to odredbo s stanjem v coni B, vidimo, da že od leta 1945 vsak prebivalec cone A lahko potuje v Jugoslavijo in Italijo, pri čemer mu ni potreben noben drugi dokument. Smešno je torej trditi, da bi bila v tem kakršna koli kršitev pogodbe. To pa potrjuje še bolj dejstvo, da bo iz cone A v cono B lahko potoval in narobe, potoval kot doslej vsakdo, ki organom na demarkacijski črti pokaže bodisi osebno izkaznico izdano s strani oblasti con B in A.

Kretanje prebivalstva torej med obema conama Svobodnega tržaškega ozemlja ostane neizpremenjeno, kar je še en dokaz, da tudi z drugo odredbo ni prekršena mirovna pogodba in prejudicirana rešitev tržaškega vprašanja.

Tretja odredba določa otvoritev podružnic Narodne banke FLRJ v obeh okrajih cone B. «Če pomislimo, da podružnica italijanske narodne banke „Banca d'Italia" sploh ni nikdar prenehala obstajati v coni A, potem ne moremo ob tej tretji odredbi komandanta cone B kot vzklikniti: Čemu je doslej čakal, da sporazumno z vlado FLRJ odredi otvoritev podružnic jugoslovanske Narodne banke v svoji coni! To bi bil moral storiti tem prej in tembolj upravičeno, če upoštevamo tisti znani sovražni odgovor italijanske vlade, ki je zahtevo vlade FLRJ na tako nesramen način odbil, ko je ta zahtevala naj rimska vlada na podlagi mirovne pogodbe da na razpolago vso potrebno valuto in sklene z vojaško upravo cone B tozadevni sporazum. Potemtakem, tudi v zvezi s tretjo odredbo komandanta cone B ne more biti govora o kršitvi mirovne pogodbe in o prejudiciranju rešitve tržaškega vprašanja. Saj zaradi sovražnega stališča rimske vlade komandant cone B ne more dopustiti, da bi prebivalstvo njegove cone trpelo gospodarsko škodo.

Tako torej izgleda vsa zadeva z reorganizacijo v coni B!

Kljub temu pa so kominformisti na svojem maloštevilnem zborovanju pri Sv. Jakobu čitali protestno resolucijo proti ukrepom komandanta cone B, češ da ti ukrepi kršijo mirovno pogodbo, da pomenijo «baratto infame» itd. itd. Istočasno pa kominformovsko vodstvo ni niti s prstom mignilo proti ukrepom londonske konference, ki v resnici kršijo mirovno pogodbo in ki globoko prejudicirajo rešitev tržaškega vprašanja v korist Italije. Kominformistični razgrajači so celò protestirali in žvižgali, ko je predstavnik Ljudske fronte pred dnevi na zborovanju čital protestno resolucijo proti londonskemu mešetarjenju. A odkar je trajala londonska konferenca so ves čas skupaj s fašisti hujskali rimsko imperialistično vlado, naj zahteva čim več v coni A; odkar pa so sklepi londonskega mešetarjenja objavljeni prav tako skupaj s fašisti s tem hujskanjem nadaljujejo in kričijo, da je Italija v coni A dobila še vse premalo. To pa je samo še en dokaz, da kominformovci in fašisti tvorijo prednje vrste italijanskega imperialističnega iredentizma, ki se v Trstu pretvarja v najbolj divjaški fašizem, čemur smo priča prav v teh dneh.

ZLOČINSKI POŽIGALEC NARODNEGA DOMA ZOPET V TRSTU?

ZLOČINCA GIUNTA IN GRAZIANI BI SE HOTELA VRNITI V TRST!

Vse tržaško ljudstvo, še posebej pa tržaški Slovenci, ne bodo dovolili te sramote in te strašne žalitve, ki naj bi bila rezultat popuščanja rimskim fašističnim imperialistom v Londonu!

Zahtevamo, da ZVU stori svojo dolžnost!

Na včerajšnji seji odbora za volilno premirje je bilo omenjeno, da krožijo po mestu vesti, da hoče fašistovska MSI poklicati v Trst znana fašistična zločinca: požigalca slovenskega Narodnega doma Francesca Giunto in vojnega zločinca, fašističnega maršala Grazianija da bi nastopila javno na zborovanjih v okviru volilne kampanje. Proti temu namenu so predstavniki enajstih — od skupno štirinajstih na volitvah nastopajočih strank — protestirali: predstavnika strank «Fronte monarchico qualunquista» in «Partito nazionale monarchico», sta molčala, medtem ko je predstavnik fašistovske «Movimento Sociale Italiano» izjavil, da če so volitve in volilna kampanja zares demokratične in svobodne, potem mora pač biti dovoljeno nastopiti na teh volitvah in v volilni kampanji vsakomur, pa tudi Giunti in Grazianiju...

Odbor za volilno premirje ne odloča, kateri govorniki smejo priti iz inozemstva, zaradi tega je možno, da bo fašistična MSI v resnici poskušala pripeljati v Trst oba omenjena fašistična zločinca. In poleg njiju še marsikaterega drugega.

Kakšno strašno žalitev bi predstavljal prihod teh krvolokov med ljudstvo, ki je predvsem zaradi požigalca našega Narodnega doma Francesca Giunte in voditelja terorističnih fašistovskih škvader toliko pretrpelo in doprineslo toliko krvavih in materialnih žrtev, ni potrebno razlagati.

Tisto, kar moramo ob teh in takšnih vesteh odločno poudariti, pa je nepobitno dejstvo, da je krivda za naraščanje fašizma v Trstu in s tem tudi tega njegovega najnovejšega in hkrati najnesramnejšega poskusa, v popuščanju fašistovskim imperialistom na zadnji konferenci v Londonu. Predsinočnjim je zato vzkliknil Mussolinijev ambasador v Berlinu Filippo Anfuso: «V Trstu se počutimo doma, a v Italiji kot v inozemstvu!» Rezultat naraščanja fašističnega nesramnega divjanja po tržaških trgih pa je hkrati posledica vse dosedanje angloameriške politike prepuščanja vse oblasti italijanskim iredentistom in vključevanja Trsta v Italijo, politike, ki traja že sedem let.

Da se je fašizem v Trstu ohrabril do take mere pa je hkrati rezultat kominformovske politike solidariziranja s fašisti kadar koli gre za protijugoslovansko gonjo.

Toda do vrnitve dveh glavnih rabljev našega naroda ne sme priti, kajti to bi predstavljalo žalitev vseh žrtev fašizma od njegovih početkov v letu 1920 pa preko mučencev Gortana, Marušiča, Bidovca, Miloša, Valenčiča, in dalje narodnega heroja Pinka Tomažiča, Ivančiča, Kosa, Vadnala in Bobeka; žalitev mučeniških žrtev v rižarni, Ul. Ghega, Massimo d'Azeglio, talcev na Proseku, Opčinah... To bi bila skrunitev grobov vseh desettisočev padlih junakov za svobodo Primorske in Trsta.

To bi bil zasmeh vsej naši krvavi borbi za naš goli življenjski obstoj in za ves naš prispevek, ki smo ga dali v zadnji vojni za zmago nad fašizmom.

Zato pozivamo ZVU, naj stori svojo dolžnost.

DANES ob 13.20
NA RADIU TRST I.
Govori kandidat Liste slovenske skupnosti za občino Zgonik
Vladimir Obad
Ob 20.20 na radiu Trst I.
Govori predstavnik Liste slovenske skupnosti za občino Repentabor

Protesti
jugoslovanskih izseljencev proti italijanskim spletkam

NEW YORK, 16. — Jugoslovanski izseljenci v Ameriki še vedno zahtevajo v številnih brzojavkah in resolucijah, poslanih predsedniku Trumanu in vladi ZDA, naj ne nasedata spletkam italijanskih šovinistov in iredentistov in naj podpreta pravično stališče Jugoslavije. Izseljenci poudarjajo, da se dobro zavedajo, da ravnanje rimske vlade resno ogroža jugoslovanske interese in svetovni mir. Veliko število protestnih resolucij in brzojavk je bilo poslanih zlasti iz Chicaga, iz San Francisca, iz New Yorka, iz Clevelanda in iz drugih severnoameriških mest, v katerih živijo jugoslovanski izseljenci.

Jugoslovanski izseljenci iz Clevelanda in Chicaga so v zvezi z italijanskim pritiskom na Trst sklenili čim bolj razširiti nabiralno akcijo za zgraditev slovenskega Kulturnega doma v Trstu. Prav tako so bili zaradi najnovejših akcij italijanskega imperializma v ZDA obnovljeni razni odbori iz časa druge svetovne vojne, med njimi tudi odbor za osvoboditev Trsta in Istre.

«Ne vidim možnosti, da bi mi lahko kaj storili za dosego dvostranskega sporazuma o Trstu

Le če bi Italija pokazala res dobro voljo, bi bila FLRJ s svoje strani pripravljena sprejeti takšno iniciativo» - je izjavil včeraj Leo Mates

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 16. — Na včerajšnji tiskovni konferenci je Leo Mates, pomočnik jugoslovanskega zunanjega ministra, dejal, da bi samo direkten sporazum med Jugoslavijo in Italijo omogočil končno in najboljšo rešitev tržaškega vprašanja.

Na vprašanje diplomatskega urednika agencije «Jugopress», kakšne so perspektive za neposreden sporazum z Italijo, je Mates danes izjavil: «V položaju, ki je nastal zaradi zadržanja in ravnanja italijanske vlade v zadnjem času, kar je po raznih jugoslovanskih uradnih izjavah javnemu mnenju dobro znano, ne vidim možnosti, da bi mi lahko kaj storili za dosego dvostranskega sporazuma o Trstu z Italijo. Toda, je nadaljeval Mates, če bi italijanska vlada res pokazala dobro voljo in pripravljenost, da sodeluje pri izdelavi takšnega sporazuma, bi bila jugoslovanska vlada, ki meni, da bi bila to najboljša pot, s svoje strani pripravljena sprejeti takšno iniciativo.

Nocojšnja «Borba» piše v zvezi z izjavami bivšega Mussolinijevega veleposlanika Filippa Anfusa in v zvezi z izjavami raznih drugih italijanskih predstavnikov, ki po londonski konferenci postavljajo vse večje in večje zahteve, da je jugoslovanska javnost pravočasno opozorila zahodne velesile na posledice popuščanja Italiji. Toda italijanski izsiljevalci in propadli gospodarji Dalmacije, Grčije, Korzike, Nice, Albanije Afrike in drugih krajev naj bodo prepričani — zaključuje «Borba» — da ne bodo ničesar odtrgali od nas, dokler smo mi tukaj. Bilo bi bolje zanje, da brzdajo malo svoje jezike».

Današnja «Politika», objavlja komentar svojega dopisnika iz Kopra, ki pravi, da v italijanskih krogih Istrskega okrožja, ki jim niso neznani diskriminacijski ukrepi italijanske vlade proti Slovencem ne le v Beneški Sloveniji in goriški pokrajini, temveč tudi v sami coni A, ki ni sestavni del Italije, prevladuje mnenje, da so odredbe komandanta Vojne uprave JLA o enakopravnosti Italijanov z ostalimi prebivalci ena izmed najbolj svetlih točk teh odredb, ki dokazuje, da jugoslovanska vlada pravilno rešuje narodnostno vprašanje v coni B.

Nocojšnja «Politika» pa piše v zvezi z novimi ukrepi v coni B, da je Vojna uprava JLA od prevzema uprave v coni B s svojo politiko in ukrepi omogočila politični in gospodarski razvoj in ustvarila prebivalstvu pogoje za izboljšanje gospodarskega položaja, pri čemer je posebna značilnost te politike spoštovanje načela enakopravnosti med narodi.

Na drugi strani pa so v anglo-ameriški coni sistematično povečevali vpliv Italije, kar je pripeljalo do nespoštovanja načela enakopravnosti, kar resno ogroža slovensko prebivalstvo, in do vse večjih in večjih kršitev mirovne pogodbe. «V takih okoliščinah, zaključuje «Politika», pade odgovornost za kršitev mirovne pogodbe na vse tiste faktorje, ki so mandatorsko oblast v coni A prenesli na Italijo, ki za to nima nobene pravice».

V jugoslovanskih gospodarskih krogih poudarjajo, da je odklonilno stališče Italije glede obnovitve sporazuma o ribolovu prineslo veliko škodo ne le italijanskim ribičem, temveč tudi italijanski industriji. Na račun 600 milijonov lir, ki bi jih Italija morala plačevati za pravico ribolova v jugoslovanskih vodah, so jugoslovanska podjetja naročila pri italijanski tovarni «Ansaldo» razne dele za traktorje. Ker sporazum ni bil podaljšan, bodo prenehala ta naročila, kar bo prineslo italijanski industriji, zlasti tovarni «Ansaldo», veliko škodo, saj je doslej prodala v Jugoslavijo dele za približno 700 traktorjev.

Danes je odpotovala na 25-dnevni strokovni obisk na Švedsko, Norveško, Finsko in Dansko delegacija jugoslovanskih gospodarstvenikov, ki jo vodi Vlajko Begovič, direktor glavne uprave za plan pri zvezni vladi.

B. B.

Demonstracije v Hamburgu

HAMBURG, 16. — Na poziv sindikatov Zahodne Nemčije je danes nad 150 tisoč delavcev demonstriralo v Hamburgu proti vladnemu načrtu za novo zakonodajo v tovarnah.

Predsednik zveze nemških sindikatov Christian Fette je v Stuttgartu izjavil, da odvzema vladni načrt delavcem celo pravice, ki so si jih priborili leta 1920.

Adenauer pa je nocoj poslal pismo Christianu Fette, v katerem opozarja zvezo sindikatov, naj ne «moti reda in gospodarstva s protiustavnimi ukrepi». Adenauer dodaja, da bo imel vsako stavko s tem v zvezi za protiustavno. Nato predlaga osebni razgovor s Fettejem in trdi, da je treba najti rešitev, ki naj prepreči škodo, ki bi jo stavka povzročila nemškemu gospodarstvu, in ki naj hkrati pusti parlamentu polno svobodo odločanja.

Pred koncem stavke v petrolejski industriji ZDA

WASHINGTON, 16. — Predvideva se, da se bo v številnih petrolejskih čistilnicah delo zopet začelo v ponedeljek, naslednje dni pa tudi v ostalih.

Vladni urad za poravnavanje delovnih sporov je namreč sporočil, da je med številnimi petrolejskimi družbami in sindikati prišlo do sporazuma, ker so sprejeli priporočilo urada za stabilizacijo mezd, naj se delavcem zvišajo mezde za 15 centov na uro.

Achesonove izjave ob „Dnevu oboroženih sil"

WASHINGTON, 16. — Jutri uradno praznujejo v ZDA «Dan oboroženih sil». Nocoj je na večerji na čast oboroženim silam govoril zunanji minister Acheson, za njim predsednik Truman.

Acheson je med drugim izjavil, da vojna kot politični inštrument ni dojemljiva za ZDA. Pripomnil je, da morajo iti vsi ameriški napori za tem, da se zmanjša nevarnost vojne, v kolikor je to mogoče.

Nato je poudaril, da do vojne ne bo prišlo, če se na področjih politične napetosti lahko ustvari dovoljna sila, tako da bo že vnaprej jasno, da bo vsak napad naletel na odpor. Izrazil je tudi prepričanje, da so akcije ameriških sil in sil Združenih narodov v boju proti napadalcem na Koreji pomagale razbiti vrsto dogodkov, ki bi lahko dovedli do nove vojne.

«Mednarodno ozračje, ki lahko dovede do vojne ali pa miru, je odvisno od ukrepov Združenih držav in ostalih svobodnih narodov širom sveta», je dejal Acheson in poudaril, da bo «učinek teh ukrepov vplival na to, kako bo sovjetski blok gledal na položaj, kar bo odločilno, če bomo rešili mir, ali če pride do vojne».

WASHINGTON, 16. — Ameriški obrambni minister Robert A. Lovett, je danes na svoji tiskovni konferenci pridružil mnogim drugim visokim predstavnikom Združenih držav v obtožbi severnih Korejcev in Kitajcev, da se poslužujejo na Koreji razgovorov za premirje le v propagandne namene.

Lovett je tudi opozoril Severne Korejce in Kitajce, da bi v primeru, da bi začeli uporabljati pline ali bakteriološko orožje na Koreji, «dobili odgovor, ki se ga je svobodni svet do sedaj vzdržal».

Arabsko - azijski poziv svetu v zvezi s tuniškim vprašanjem

Nota ZDA francoski vladi. Francoski pritisk na tuniškega beja. Streljanje na avtomobil ameriškega konzula. Tudi v Alžiru se borba za neodvisnost nadaljuje

NEW YORK, 16. — Skupina arabskih in azijskih držav, ki je postavila tuniško vprašanje pred Varnostni svet, je danes izdala poziv v svetovnem tisku, v katerem je med drugim rečeno: «Ali je sploh kaka stvar, ki lahko Francozom prepreči, da bi ravnali v Tuniziji tako, kakor sedaj ravnajo?»

Dalje pozivajo svetovni tisk, naj objavlja vse mogoče informacije o Tuniziji, zato da bodo narodi sveta imeli možnost ustvariti si sliko o tamkajšnjem položaju.

Medtem so javili iz verodostojnih virov, da je ameriška vlada poslala francoski vladi noto, v kateri jo poziva, naj pospeši izvedbo reform v Tuniziji. Kakor domnevajo v teh krogih, predočuje ameriška vlada francoski vladi, da se ne bi mogla ponovno vzdržati pri morebitnem glasovanju v OZN, če bi se spet postavila zahteva, da se razpravlja o tuniškem vprašanju.

Predstavnik francoskega zunanjega ministrstva ni hotel danes potrditi in tudi ne zanikati te novice, toda v obveščenih krogih na splošno trdijo, da odgovarja resnici.

Zdi se tudi, da je bil zunanji minister Schuman kakor tudi vsa vlada neprijetno prizadet ob prejemu omenjene note, ki spravlja francosko vlado v zadrego. Zdi se, da proučujejo sedaj načrt za odgovor in domnevajo, da bodo v tem odgovoru poudarili, da vse, kar se dogaja v Tuniziji, zadeva izključno Francijo in Tunizijce.

Na nekem cestnem prehodu med Goleto in Marso so pričeli danes ponoči stražarji streljati s strojnicami na avtomobil, v katerem se je vozil ameriški generalni konzul v Tunisu, ki ni vedel za cestno zaporo. K sreči je konzul ostal nepoškodovan.

Predstavnik ameriškega državnega departmana pa je danes sporočil, da je prvi tajnik francoskega poslaništva v Washingtonu po telefonu izrekel državnemu departmanu obžalovanje francoske vlade nad incidentom. Predstavnik je tudi prečital poročilo ameriškega konzula, ki pravi, da ni opazil nobenega opozorilnega znamenja, nobene luči in nobenega znaka življenja. Pripominja, da se je podoben incident dogodil na istem kraju in skoraj ob isti uri nekemu funkcionarju generalne rezidence in dodaja, da je generalna rezidenca izrekla obžalovanje nad incidentom ter izvedla preiskavo.

Medtem je položaj v Tuniziji še vedno resen. Zdi se, da je francoski poveljnik general Garbay zahteval v Parizu okrepitev vojaških sil. Iz Tunisa potrjujejo, da se tam predvideva vrsta novih neredov v vsej deželi, če ne bo Francija napravila kakega konkretnega koraka, da Tuniziji dovoli večjo neodvisnost. V teh krogih upajo, da bo minister bivših borcev Emmanuel Temple, ki je danes odpotoval iz Pariza z letalom, prinesel nove kompromisne predloge. Temple je pred odhodom izjavil, da bo na kraju samem proučil vse zadeve, ki se tičejo njegovega ministrstva.

Tudi v Alžiru se borba za neodvisnost stopnjuje. Alžirski nacionalistični voditelj, ki so ga francoske oblasti konfinirale v Zahodni Franciji, je danes izjavil, da ne bo mogla nobena stvar prekiniti borbe za neodvisnost Alžira. Obtožil je Francoze, da so sami organizirali nerede v okolici Alžira, da bi s tem imeli izgovor za njegov izgon.

PROTIJUGOSLOVANSKA SLOŽNOST OD VIDALIJA DO SANTINA

Še ena razkrinkana laž „Ultime Notizie" in „l'Unità"

Kominformistični agit-prop in iredentistični agit-pret sta se poslužila novega volilnega «argumenta». Že nekaj časa piše «Unità» o agentih Ozne in UDB, ki se nemoteno sprehajajo po miljski občini, ki streljajo na Carmela Juriševiča, ki spijo na Opčinah, zato da potem pretepejo Abrama, ki grozijo Vidaliju s smrtjo itd. S temi vestmi so kominformisti pripravljali teren za «colpo grosso», ki naj bi dokazal, da je življenje Italijanov na tem ozemlju v nevarnosti in to zaradi obstoja tuje policijske sile, ki gospodari nad življenjem in smrtjo posameznikov. Kominformisti in iredentisti skušajo zunanjemu svetu prikazati nezaslišan teror, pod katerim trepeta prebivalstvo Trsta, in je zato treba nekaj napraviti, da Trst ne postane «cimitero degli Italiani».

Včerajšnje «Ultime notizie» objavljajo na prvi strani članek, v katerem po svoje tolmačijo vest o aretaciji štirih ljudi, pri katerih so baje našli orožje in municijo. To vest so prikrojili tako, da na koncu članka «ugotavljajo», da vlada na Opčinah in v drugih krajih našega ozemlja «nepopisen teror» in «da so ljudje zaradi tega strašno zaskrbljeni». Pred tem omenjajo Ozno oz. UDB ter spravljajo aretacijo štirih oseb, ki naj bi imele orožje, v zvezo z napadom na Juriševiča, na atentat proti «Villaggio del fanciullo» na Opčinah in podobno.

Policija ni v svojem poročilu izdala nobenih podrobnosti o štirih osebah, ki so bile aretirane že 9. maja, torej pred «streljanjem» na Juriševiča in pred «napadom» na Abrama. Aretirali so 16-letnega Pavla Ferlugo, 18-letnega Ivana Raubarja, 16-letnega Silvana Montovanija, kasneje pa še 39-letnega Bruna Ferlugo (oče od Pavla) ter 49-letnega Viktorja Briščka, vse z Opčin. Zdi se, da je bil prvi aretiran Silvano Montovani, ki je bil gojenec v «Villaggio del fanciullo», za njim so aretirali Pavla Ferlugo in ostale, šele zvečer okoli 21.30 so napravili hišno preiskavo v stanovanju Ferluge, kjer so v nočni omarici zraven Pavlove postelje našli pištolo. Zaradi tega so aretirali tudi očeta.

Da so otroci morda imeli kakšne načrte, pa čeprav v zvezi s pištolo, ni navsezadnje nič čudnega, kajti v njihovih letih so najbolj dovzetni za avanturistične podvige kakršnega koli značaja. Izključeno pa je, da bi pri stvari bil kakor koli soudeležen Pavlov oče, ki je morda kriv le v toliko, da ni vsak dan trikrat pogledal v predal nočne omarice svojega sina. Kaj naj bi imel pri stvari Viktor Brišček, je prav tako nerazumljivo, kajti ljudje ga poznajo a vse prej, samo za policista ali agenta ne.

Zakaj sta torej aretirana ta dva moža? Odgovor na to vprašanje ni težak, posebno če pomislimo, da smo v dobi volilne kampanje. Kako bi mogli iredentisti in kominformisti zadevo — v kateri so omenjeni trije otroci — napihniti, če ni zraven nekaj starejših oseb, ki naj bi «aferi» dali pečat terorja in obstoja terorističnih organizacij. Ne vemo sicer, česa so trije mladoletniki obtoženi, toda gotovi smo, da bodo postali zaradi volilne kampanje agenti UDB, ostala dva moža pa najmanj oficirja «tuje» teroristične organizacije.

Pisanje listov «Unità» in «Ultime Notizie» o terorju Ozne, o «zaskrbljenosti» prebivalstva itd., jasno in nedvoumno izpričujeta povezavo med iredentisti in kominformisti, ki se enotno poslužujejo vseh sredstev, tudi najbolj umazanih, ko gre za kovanje skupnega političnega kapitala.

Kominformisti so s tem še enkrat dokazali, da so verni hlapci italijanskega imperializma ter da delajo ne samo proti interesom slovenskega, temveč tržaškega prebivalstva sploh, ki si ne želi povratka Italije v te kraje.

Pajetta naj danes ponovi izjave od 22. aprila 1950 v rimskem parlamentu

Sinoči je Marija Bernetič-Marina že drugič pred slovenskimi poslušalci dejala, da se je kominformovski rimski senator Pastore zmotil, ko je v «VIE NUOVE» napisal, da je po kominformovskem iredentističnem načrtu mirovna pogodba in guverner le sredstvo za priključitev Trsta in vsega STO k Italiji. Seveda bi bilo zelò prav, če bi Marina izjavila, da se je zmotil tudi kominformovski rimski poslanec Pajetta, ki je, govoril isto kot Pastore in da se je zmotil dalje sam Togliatti, in vsi drugi kominformovski rimski prvaki, ki so že pred Pastorejem govorili in pisali isto. Še bolj prav bi bilo, če bi te izjave Marija Bernetič objavila v «Delu» in v «Il Lavoratore» ter predvsem v «l'Unità», zlasti pa v samem časopisu, kjer je Pastorejev članek izšel, v «Vie Nuove».

Še najbolje pa bi bilo, če bi Pajetta na današnjem zborovanju na Velikem trgu ponovil tisto, kar je izjavil v rimskem parlamentu 22. aprila 1950 in kar je bilo natiskano takoj nato 23. aprila 1950 v milanski «l'Unità». Kot se vidi iz pričujoče fotografije, dotičnega odlomka Pajettovega govora v «l'Unità», je Pajetta takrat dejal:

-PAJETTA: «Già, ma l'annessione non c'è stata! La verità è che con la nomina del governatore e l'evacuazione delle truppe si sarebbe realizzata una situazione che avrebbe aperto la via alla successiva annessione del territorio all'Italia.

Nella Zona B del Territorio vi sono le truppe di Tito, nella Zona A le truppe anglo-americane; lo sgombero di queste truppe, la fine del regime d'occupazione, la ricomposizione dell'unità delle due Zone sono preliminari indispensabili a qualsiasi ritorno del Territorio, o anche solo di una parte del Territorio, all'Italia.

«Ma ciò che vi abbiamo chiesto e non solo l'affermazione che tutto il Territorio Libero deve tornare all'Italia, ma un'azione pratica perchè questo avvenga:

Pozivamo torej Pajetto, da danes popoldne gornje besede ponovi!

Nadalje bi prosili Marijo Bernetič, naj pozove svojega rimskega poglavarja Giancarla Pajetto, da danes popoldne javno izjavi, da se je zmotil tudi sam Palmiro Togliatti, ki je prav tako v rimskem parlamentu 9. oktobra 1951 izjavil in kar je nato 10. oktobra 1951 objavila «l'Unità»:

«IN SOSTANZA IL TRATTATO DI PACE PUR SANCENDO LA COSTITUZIONE DEL TERRITORIO LIBERO, SE FOSSE STATO APPLICATO LETTERALMENTE, DANDO AL TERRITORIO LIBERO UNA SUA AMMINISTRAZIONE E DIREZIONE AUTONOMA, ERA LA STRADA PER CUI TUTTO IL TERRITORIO LIBERO AVREBBE POTUTO TORNARE AD ESSERE PARTE DELLA ITALIA».

Kljub temu, da je Vidali prav dobro vedel za takšno iredentistično stališče Togliattija in Pajette, je na 7. kongresu KPI v Rimu svečano obljubil:

«Tovariši delegati, tovariš Togliatti, mi italijanski, slovenski in hrvatski komunisti vam obljubljamo, da ne bomo opustili ničesar, da bi zaslužili vaše zaupanje in vašo solidarnost».

Toda Pajetta ne bo danes potrdil svojih izjav, čeprav bi to zelo rad storil, saj je to politika njegove kominformovske partije. Ponovil pa ne bo svojih lastnih besed, in besed generalnega sekretarja rimske kominformovske agenture zato, ker mu bodo Vidali, Marina in drugi dobro zabičali, da se v Trstu ne sme govoriti tisto, kar se lahko govori v Italiji kajti delavci so v Trstu proti priključitvi svojega mesta k Italiji in da ni prav nič pomagalo tisto rimsko pozivanje „naj pridejo «na pravo pot» in Pastorejevo zatrjevanje, da so že na «pravi poti» in da se borijo za italijanstvo Trsta.

Tržaški delavci nočejo Italije! Tržaški delavci so za to, da se ustanovi Svobodno tržaško ozemlje kot ga predvideva mirovna pogodba toda ne tako, da bo po Vidalijevem, Togliattijevem, Pajettovem receptu tako ustanovljeno Svobodno tržaško ozemlje priključeno k Italiji. In prav to mora v prvi vrsti zajamčiti Italija v sporazumu z drugo zainteresirano državo Jugoslavijo. A to se pravi tako kot je predlagala jugoslovanska vlada.

Pozivamo torej vse kominformiste naj Pajetta danes popoldne odkrito ponovi tisto, kar je izjavil on in kar je izjavil Togliatti ali pa naj vse to prekliče, ter nato objavi v vseh svojih časopisih.

DANES OB 13.10
NA RADIU TRST II.
Govori kandidat Ljudske zveze za neodvisnost za občino Milje
MARIJ VATOVEC

VOLILNA ZBOROVANJA

Danes

SLOVANSKO - ITALIJANSKA LJUDSKA FRONTA:
- PRI SV. JAKOBU (Largo Ponziana) ob 18.30 uri. Govorita Anton Ukmar in Giordano Luxa.
- NA OPČINAH ob 21. uri. Govorita dr. Jože Dekleva in Eugenio Laurenti.

LISTA SLOVENSKE SKUPNOSTI:
- V MALEM REPNU ob 20. uri.
- PRI BRISCKIH ob 20. uri. Govorita prof. Zorko Jelinčič in dr. Rudolf Marc.
- V GABROVCU ob 20. uri. Govorita Stanko Bole in dr. Jože Skrk.
- V BOLJUNCU ob 20. uri. Govorita prof. Rado Rauber in dr. Branko Agneletto.

LJUDSKA ZVEZA ZA NEODVISNOST:
- V STRAMARJU ob 19.30. uri. Govorita Mirko Kosmina in Mario Vatovec.

Jutri

SLOVANSKO - ITALIJANSKA LJUDSKA FRONTA:
- V BARKOVLJAH (v parku) ob 10. uri. Govorita Drago Pahor in Edvard Boltari.
- V LONJERJU ob 17.30 uri. Govorita Branko Babič in Eugenio Laurenti.

LISTA SLOVENSKE SKUPNOSTI:
- NA REPENTABRU (Col) ob 16. uri.
- V SEMPOLAJU ob 16. uri.
- V GROČANI ob 18. uri.
- V DRAGI ob 18. uri.
- V DEVINU ob 18.30. uri.

LJUDSKA ZVEZA ZA NEODVISNOST:
- V SKOFIJAH ob 18. uri.

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

Danes, sobota 17. maja
Bruno, Dušoje
Sonce vzide ob 4.32, zatone ob 19.31. Dolžina dneva 14.59. Luna vzide ob 1.24, zatone ob 12.28.
Jutri, nedelja 18. maja
Feliks, Mladica

MAŠERA

GROB PRIMER nerazumevanja oblasti

Videmske oblasti niso hotele priznati Matiji Kudriču škode zaradi letošnjih zimskih snežnih plazov

Nekateri Videmčani hodijo te dni po gorskih vaseh, da bi ugotovili škodo, ki so jo snežni plazovi povzročili v minuli zimi. Tudi v vasi Mašeri so spraševali za škodo. Vaščan Matija Kudrič jim je prijavil precejšnjo škodo. Plaz mu je odnesel senik, ki ga je zgradil leta 1947 ter mu uničil vse seno in drevje. Izruvalo mu je tudi pet mecesnov, ki jih je svojčas vsadil. Izračunal je, da znaša celotna škoda okrog 170.000 lir. V vasi so plazovi povzročili škodo tudi drugim kmetijam, čeprav je prebivalstvo samo kidalo sneg s slemen in se bazilo pred morebitnimi plazovi.

Videmski gospodje, ki so vse te težkoče slišali iz ust vaščanov, so odgovorili, da ni bila povzročena škoda na poslopjih in da jih zaradi tega ne morejo šteti med oškodovance.

Matija Kudrič, ki je vendarle upal na denarno pomoč od oblasti, da bi si z njo obnovil senik, je ljudem iz Vidma, ki niso hoteli razumeti njegovih potreb in pravic, dejal, da so vaščani pomagali poplavljencem v Padski nižini s svojimi sredstvi, medtem ko nas sedaj, ki smo v težkočah, noče nihče več poznati niti priznati našo škodo. Kudrič je zahteval samo 170.000 lir, ker bi si z njim lahko kupil gradbeni material, delo v tem ni bilo zaračunano.

Nihče se ne bo čudil, ako zapišemo, da je Beneška Slovenija kričeč primer krivic italijanskih oblasti; da je dežela, ki jo Italija uporablja zato, da namesto svoje blagodejnosti seje med prebivalstvo svoje nerazumevanje in sovraštvo. V Vidmu in seveda tudi v Rimu bi morali enkrat za vedno priti do spoznanja, da na beneško zemljo gledajo milijoni in milijoni ljudi in budno pazijo na vse diskriminacijske in protislovenske postopke, ki jih zakon Rima izvaja. Enkrat za vedno bi morali priti do tega spoznanja in ravnati z Benečani kot z ljudmi ki imajo enake pravice kot ostali Italijani, ali pa morda še večje; saj so bili v svoji zgodovini zatirani od vseh vlad.

Vaščana s Peči pri osipanju krompirja.

RAZOČARANJE ONKRAJ OCEANA

Beneški emigranti v Argentini se zaradi slabih razmer vračajo domov

V prihodnjih šestih mesecih bodo potekle delovne pogodbe - Življenje se je podražilo za 44 %, mezde pa so ostale neizpremenjene

Pred leti se je v Argentino izselil delavec Martighello Guido, ki se je te dni vrnil na svojo domačo grudo.

Ni človeku lahko odločiti se, da bi se iz Argentine vrnil domov, ker je to zvezano s stroški. Če pa se je že kdo odločil za povratek, potem lahko sklepamo, da je do tega zaključka prišel po treznem preudarku.

Vzgled tega našega delavca bodo v najkrajšem času posnemali tudi ostali delavci, ki so tamkaj zaposleni, kajti njihove razmere so kljub dejstvu, da so zaposleni, zelo slabe. Delavci samo z veliko nestrpnostjo pričakujejo, kdaj bodo potekle delovne pogodbe, ki so jih podpisali ob svojem prihodu v to državo.

Bili smo pri tem delavcu in ga povprašali, naj nam nekaj pove o Argentini. Dejal je, da se je v zadnjem času življenje podražilo za 44 odstotkov, medtem ko mezd niso zvišali. Sindikalnih organizacij sploh ni. Delavci so prepuščeni sami sebi in se zato proti krivicam ne morejo uspešno boriti.

Ko delavci pridejo v Argentino, ni nikogar, ki bi se zanje zanimal in jih ščitil. Med italijansko in argentinsko vlado ni nobenega sporazuma, ki bi jim jamčil pravice. Marsikdo bi se temu čudil, ker imata obe državi približno enako gospodarsko-politično strukturo. Vendar bo to slehernemu jasno, ako vemo, da je bila tudi Španija v nekem trenutku sprta z argentinsko vlado. Narava argentinske vlade je pač taka, da bi skušala tudi v vrsti enakih držav ustvariti svoj privilegiran položaj, položaj bogatega sorodnika.

Čeprav so si naši emigranti v Argentini ustvarili družino in domače ognjišče, bodo predvidoma v večini prišli domov v prihodnjih šestih mesecih, ko bodo pogodbe zapadle. Vsi se trudijo, da bi si prihranili vsaj toliko denarja, kolikor ga potrebujejo za pot v Evropo. Nekateri shranjujejo denar že dve leti in delajo celo nočne nedure, da bi si dovolj prihranili.

Vprašamo se, zakaj italijanska vlada ne zaščiti svojih emigrantov? Ali niso morda italijanski državljani, katerih pravice je dolžna braniti?

Kmetovalci!

Uničujmo koloradskega hrošča!

GORICA, 16. — Opozarjamo vse kmetovalce na prefektov odlok z dne 25. maja 1951, po katerem je uničevanje koloradskega hrošča obvezno v vsej goriški pokrajini.

Za uspešno uničevanje koloradskega hrošča priporočamo poljedelcem, da neprestano pregledujejo krompirišča. Če se hrošč pojavi le na majhni njivi ali pa na delu večje, je priporočljivo, da hrošča poberemo z rokami in ga sežgemo; če pa se pojavi na veliki njivi ga škropimo z uničevalnimi sredstvi. Zelo učinkovita se je za uničevanje hrošča doslej izkazala uporaba raztopina kalcijevega arzenata, in sicer 1 kg kalcijevega arzenata na 100 litrov vode. Za škropljenje vsake njive krompirja je treba uporabiti od 500 do 600 litrov omenjene raztopine.

Ker gre hrošč tudi na paradižnike, melancane in paprike, morajo kmetovalci od časa do časa pregledati tudi tovrstno povrtnino. Hrošč se večkrat razmnoži v dobi rašče krompirja, zato je treba krompirišča škropiti vsaj trikrat v dvajsetih dneh. Najbolj priporočljivo pa je, da poskrbimo za njegovo izkoreninjenje že pri prvem rodu, ko je krompirjevo listje še majhno in uporabimo zato veliko manj škropila.

Najučinkovitejše sredstvo za uničevanje krompirjevca velja trenutno «gaserol», ki ga dobimo naprodaj v kmečkih konzorcijih z 10 odst. in 50 odst. Prvega porabimo po 1 kg za 100 litrov, drugega pa komaj 20 dg za 100 l škropila. «Gaserol» lahko mešamo še med raztopino modre galice, tako da škropimo istočasno proti koloradskemu hrošču in peronosperi, ki napada tudi krompir in paradižnike, in sicer dodamo zato še od 1/2 do 1 kg modre galice na 100 litrov raztopine «gaserola».

Koloradskega hrošča morajo uničevati vsi kmetovalci istočasno. V primeru, da bi prizadeti ne uničevali hrošča na svojih njivah, bodo zato poskrbele na njihove stroške pristojne oblasti.

Podaljšan rok za prijavo družinskega davka

Zaradi gneče ljudi je zadnji dan nepreklicno 25. maj

GORICA, 16. — Goriško županstvo sporoča, da so, upoštevajoč gneče davkoplačevalcev, ki so danes čakali pred davčnim uradom za vložitev prijave družinskega davka, podaljšali rok za vlogo prijav do 25. maja.

Obenem ponovno priporoča vsem davkoplačevalcem - zamudnikom, naj ne čakajo zadnjega dne.

Natečaj

za uradnike v pokrajinskih zakladnih uradih traja do 16. junija

GORICA, 16. — Goriško županstvo z dne 17. aprila 1952 je objavil ministrski odlok, s katerim je bil razpisan natečaj za 184 mest za uradnike skupine B v pokrajinskih zakladnih uradih.

Zadnji rok za predložitev prošenj je 16. junij.

Omenjenega natečaja se lahko udeležijo absolventi klasične, realne gimnazije ali trgovske akademije.

Prošnje je nasloviti na zakladno ministrstvo (Ministero del Tesoro, Direzione Generale del Tesoro), ali pa pristojnim finančnim intendancam.

Širite in čitajte Primorski dnevnik!

KRATKE VESTI iz beneških vasi

Sovodnje

V nedeljo je bila seja občinskega sveta. Sklepali so o zahtevanem postojilu v znesku 45 milijonov lir za gradnjo ceste v Matajur. Ker gre v tem primeru za precejšnje finančno breme, ki bi znatno izpraznilo občinsko blagajno in obtežilo občinski proračun, niso bili vsi svetovalci soglasni s predlogom, da bi sklep sprejeli. Nekateri med njimi so nasprotovali. Gnalo jih je zgolj vaška ljubosumnost. Ker pa bi bila vsota za gradnjo sorazmerno razdeljena na vse prebivalstvo, izražajo svetovalci iz drugih vasi mnenje, da bi morali občinski denar trošiti sorazmerno s potrebami drugih vasi.

Na tem mestu pa je treba poudariti, da je zgraditev te ceste zelo potrebna. Poleg tega bi bilo skrajno nepravilno, da bi moralo breme pasti izključno na ramena prebivalcev iz Matajurja, ker je vas zelo uboštna. Cesta v Matajur bi povzdignila turistični pomen te visoko ležeče beneške vasi, od česar bi imela koristi celotna občina, kajti slehernemu turistu, ki bi se odpravil na ta vrh, bi se prav gotovo ustavil tudi v občinskem središču, kjer bi dal zaslužiti gostilničarjem.

V intersu razvoja beneških vasi želimo, da bi občinski svet odobril to posojilo.

Podbonesec

Ta teden se je v Podbonescu zaključila vrsta poskusov, ki so jih v beneških dolinah pričeli z namenom, da bi s pomočjo šole ugotovili značilnosti tamkajšnjega okolja. To je pedagoški poskus, ki ga je prof. Passone prvič uvedel v Italiji. Ob zaključnih dejanjih so v vas prihiteli predstavniki pokrajinskih šolskih oblasti skupaj s šolskim skrbnikom.

Prejšnji poskusi so bili v drugih občinah beneških dolin.

Gorjani

Sporočili so, da je bil objavljen dekret o državnem prispevku z zakonom št. 589 od 3. avgusta 1949, na podlagi katerega bodo občinski uravi dodelili 16.420.000 lir. Vest je v občini vzbudila zadovoljstvo in živahna razgovore, ker bo znesek uporabljen za gradnjo vodovoda.

Zaradi zakasnitve z izdajo dovoljenja za gradnjo vodovoda, so vaške žene iz cele občine, o čemer smo že poročali, organizirale svojčas veliko demonstracijo, ki je oblasti močno vznemirila in pripravila Gazzettinove urednike, da so napisali vrsto daljših člankov. V resnici ni bil glavni vzrok demonstracije samo vodovod, ampak so bili krivi tudi nepravilnosti v občinskem uradovanju, zaradi česar ima občina še danes od prefekture imenovanega posebnega komisarja. V občini tudi ne bo letošnjih volitev.

Prejšnji dogodek iz te beneške vasi nam da sledeč nauk: Ako hočejo beneški prebivalci v svojih vaseh doseči gospodarsko izboljšanje, tedaj morajo svoje zahteve postaviti pred oblasti odločno.

Rezija

Te dni je umrla Marija Zamparutti vd. di Lenardo. Žena je bila prileta upokojena učiteljica, ki je za svoje požrtvovalno učiteljsko delo bila tudi odlikovana. Poučevala je 40 let. Rojena je bila v St. Petru Slovenov.

Fojda

Po tolikih odhodih beneških delavcev v inozemstvo, moramo pozdraviti Benečana, ki se je iz tujine vrnil domov. Gre za delavca Bortolutija Vojmira iz Pedroza, ki se je vrnil iz Belgije. Bortolutti je po pripovedovanju drugih v Belgiji še dokaj znosno živel. Zato pa je bilo veliko slabše njegovi ženi Antoniji, ki je medtem časom doma nevarno zbolela in morala leči v posteljo. Ima tri dečke, od katerih ima eden 4, drugi 2 leti in tretji 3 mesece. Dogodek je v vasi vzbudil precej razumevanja do družine, kajti mož zaradi bolezni v družini še zdaj ne more na delo, da bi zaslužil za zdravila in vse, kar je potrebno za družino.

Če bi oblasti z boljšo socialno politiko organizirale tudi za kmečko prebivalstvo socialno skrbstvo, potem bi družinski oče lahko še nadalje ostal v Belgiji, kajti žena bi bila preskrbljena.

Ne šofirajte brez šoferske knjižice!

Kršitelja so obsodili na šest mesecev zapora in plačilo 10.000 lir globe

GORICA, 16. — Lanskega maja je goriški okrajni sodnik obsodil 27-letnega Deiurija Klavdija iz Tržiča Ul. 1. maja 98 na 6 mesecev zapor in plačilo 10.000 lir globe, ker je vozil «jepp», ne da bi imel šoferske knjižice. Deiurija so namreč agenti prometne policije 6. marca lanskega leta zasačili, ko je na gradu obračal «jeep» GO 6667, ki je bil last njegovega prijatelja Alojza Picha iz Raštela.

Deiuri je proti obsodbi vložil priziv, ki mu ga je okrožno sodišče na današnji prizivni razpravi zavrnilo in ga poleg tega obsodilo na poravnavo sodnih stroškov razprave druge stopnje.

SEJA OBCINSKEGA UPRAVNEGA ODBORA

Odbornik Poterzio o tekstilni industriji

GORICA, 16. — V četrtek zvečer se je pod predsedstvom župana zopet sestal občinski upravni odbor. Potem ko so odborniki odobrili vrsto sklepov upravnega značaja, je župan predložil odboru nujnost, da podrobno proučijo gospodarsko stanje našega mesta v zvezi z vplivom mednarodne proizvodnje na nekatera področja naše industrije.

V tej zvezi je imel obširno poročilo odbornik dr. Poterzio, ki je razložil težkoče, v katere je zabredla tekstilna industrija in kot posledica vse one, ki so s to industrijo v tesni zvezi. Dr. Poterzio se je v svojem poročilu dotaknil stanja tekstilne industrije v vsej pokrajini. Zupan je po diskusiji, ki se je razvila, predlagal, da bi se odbor potegnil za sejo najvišjih gospodarskih krajevnih in pokrajinskih organizmov.

Nato je odbor pregledal možnosti, da bi občini predlagal gradnjo novih stanovanjskih hiš za svoje uslužbence s pomočjo obljubljenega državnega posojila v znesku 20 milijonov lir. Odbor je izrazil svoje privoljenje.

KINO

VERDI. 16.30: «Osvajalka», S. Hayward in S. Granger.
VITTORIA. 17: «Objemi me močno», W. Haldur.
CENTRALE. 17: «Tolpa». R. Mitchum in L. Scott.
MODERNO. 17: «Jetnica nekih sanj», K. Hepburn.

IZPRED SODIŠČA

Prostaško obnašanje šovinističnega pretepača

Sodišče ga je obsodilo, ker je hišni lastnici izbil tri zobe, ni pa v dovoljni meri upoštevalo žalitve: «Titina, va in Jugoslavia!»

GORICA, 16. — Avgusta lani je lastnica hiše štev. 23 na Travniku 63-letna Leban por. Zigon Katarina opozorila svoje stanovalce Grion, naj ne razobešajo na okno mokrega perila, ki se oceja na cesto. V odgovor pa sta jo Grionova mati in hči opsovali s «titina, va in Jugoslavia». Podoben odgovor je Zigonova dobila vselej, kadar je Grionove, ki so v nezadovoljstvo vseh ostalih sostanovalcev puščali ponoči odprta vhodna vrata, opozarjala na hišni red. Toda tistega dne, ko jih je opomnila zaradi perila, je popoldne, ko je sedela v svoji trgovini z usnjem, vdrl skozi stranka vrata k njej Grionov 33-letni sin Bruno in jo za prodajalno mizo ponovno opsoval in pretepel, da je omedlela. Na klic na pomoč, ki ga je še utegnila izustiti, predno jo je prenapetež pretepel, je nemudoma pritekel njen mož in nato še orožniki. Zigonovo, ki še ni prišla k sebi in je močno krvavela z ust, so odnesli v stanovanje. Zdravnik jo je pregledal in je ugotovil, da ji je napadalec zbil podočnik in zmajal še dva druga zoba ter ji z udarci pretresel možgane. Čim si je opomogla je Zigonova Griona prijavila sodnim oblastem. Da bi tehtno opravičil svoje dejanje se pred razpravo, pa je Grion s svoje strani tudi vložil tožbo proti Zigonovi, češ da je njegovo mater in sestro ozmerjala z «brutti porchi italiani».

Na razpravi 18. aprila lani je okrajni sodnik Griona spoznal za krivega obtožbe namernih telesnih poškodb Zigonovi in ga obsodil na 4 mesece zapora pogojno in poravnavo povzročene škode Zigonovi. Prav tako je spoznal Zigonovo krivo obtožbe psovanja in jo obsodil na plačilo 15.000 lir globe.

Oba obsojenca sta proti obsodbi vložila priziv, ki ga je sodišče na današnji prizivni razpravi zavrnilo.

IZ TRŽAŠKEGA DNEVNIKA

NADALJEVANJE RAZPRAV PROTI FAŠISTIČNIM ŠKVADRISTOM PRED VOJAŠKIM SODIŠČEM

Benito Ciocchi spoznan za krivega soudeležbe pri fašističnih izgredih 22. marca

Predsednik sodišča poudaril, da obtoženca obtožuje že njegovo ime Benito (tako je bilo namreč ime Mussoliniju). Sodišče ni sprejelo smešne zagovornikove teze o «sentimentalnih» razlogih Benitove prisotnosti na Korzu

Pred vojaškim sodiščem se je včeraj nadaljevala razprava proti fašističnim škvadristom, ki so razgrajali po mestu 20., 22. in 23. marca.

V poročilu o prvi razpravi smo objavili med imeni vseh obtožencev tudi ime Benita Ciocchija, ki so ga obtoževali, da je I. sodeloval na nedovoljenih fašističnih manifestacijah 22. marca ob 14.50 uri na Korzu in 2. da je metal kamenje na policijske agente.

Ciocchijev primer ne bi vzbudil posebno zanimanje pri nas, če se ne bi njegov oče arh. Angel Ciocchi-Cok oglasil v uredništvu in protestiral proti našemu članku, kjer smo manifestante odkrito imenovali fašiste. Gospod Ciocchi je zahteval popravek in je v ta namen pripravil dolgo pismo.

Toda pismo je bilo polno sumljivih izgovorov. Gospod Ciocchi omenja v pismu, da je njegov sin odšel tistega dne na obisk k sestri v Rojan. Z Lonjerske ceste, kjer stanuje, je fant odšel preko Lovca v Ul. dell'Eremo in dalje do Ulice Rossetti. Toda Benito ni šel proti Rojanu, temveč v nasprotno smer, proti Trgu Goldoni, odkoder je hotel — tako namreč sledi iz pisma, — čez Korzo in Ul. Santa Caterina, kjer so bile tedaj manifestacije, v Rojan. V Ul. Santa Caterina so ga policijski agenti seveda po krivem aretirali in ga tudi po krivem obdolžili dejanj, ki jih fant po očetovem mnenju, ni nikoli zagrešil.

Ker je bil objavljen nekaj dni kasneje na naši tržaški strani članek, ki ga je Benitov oče smatral za žaljivega, se je zopet oglasil v uredništvu in zahteval objavo neke vrste plačanega preklica. Ponudbo smo seveda odbili in po grožnjah s fizičnim obračunom je Ciocchi najel odvetnika Renata Bologno in med oglasi objavil v «Giornale di Trieste» neki «comunicato», da je tudi v Benitovem imenu vložil proti našemu odg. uredniku tožbo.

Obe razpravi pred kazenskim sodiščem proti našemu odg. uredniku sta bili odloženi, zadnja celo na nedoločen čas in sicer do tedaj, ko bo izrečena proti Benitu Ciocchiju s strani zavezniškega vojaškega sodišča sodba, ker je razprava v najtesnejši zvezi z razpravo proti Benitu.

In včeraj se je moral Benito zagovarjati pred predsednikom vojaškega sodišča Baylissom.

Odvetnik obrambe R. Bologna je hotel dokazati, da je bil Benito le slučajno na Korzu (kakor pač vsi ostali!) in to ne da bi se udeležil demonstracije, pač pa iz «sentimentalnih» razlogov. Fant je hotel oditi samo pod okno svoje «simpatije». Benito je imel navado, da je vsako soboto odšel na obisk k svoji teti v Rojan. Isto je storil tudi v soboto 22. marca. Spotoma pa je hotel videti svojo «simpatijo» ali pa se vsaj potolažiti s pogledom na njeno okno. Jasno je, to vedno po odvetnikovem mnenju, da se ni hote udeležil manifestacij in ni metal kamenja, kar dokazuje, da je fant obiekel «najboljšo obleko, čisto in svežo srajco in novo kravato». Njegovo slovensko poreklo, in tu je odvetnik prikazal sodišču, da je Ciocchi poitalijančena oblika Coka, pa ta dokaz še bolj potrdi. Kjub temu, da je bil odvetnik prepričan, da je Benito nedolžen, pa je zaprosil sodišče, naj bi milo ravnalo z njim še posebno zaradi njegove mladosti (fant ima namreč komaj 16 let).

Takoj nato je odvetniku odgovoril predsednik zavezniškega vojaškega sodišča mr. Bayliss, ki je dejal:

«Ciocchi je obtožen, da se je udeležil nedovoljene manifestacije in da je metal kamenje proti policiji. Slišali smo priča, ki je izjavila, da je bilo tedaj na Korzu nad 2.000 ljudi, ki so demonstrirali in metali kamenje proti policiji. Ko je ta dobila nalog, da razprši demonstrante, je množica, med katero je bil tudi Ciocchi, začela bežati. Prav tedaj pa agent videl Ciocchija, ko je metal kamenje. Agent ga je osebno dohitel in ga aretiral.

Obtoženec je trdil, da je imel na sebi najboljšo obleko in da je vso to pot, ki bi ga morala pripeljati z Lonjerske ceste v Rojan podaljšal samo zato, da bi videl svoje dekle. Obramba pravi, da se Ciocchi ni udeležil demonstracij že zaradi tega, ker je slovenskega porekla, vendar ni rečeno, da se nekdo slovenskega porekla ne more udeležiti manifestacij. *Njegovo krstno ime ga dovolj obtožuje*, vendar pri razsodbi ne bom upošteval niti imena, niti da je obtoženec slovenskega porekla.

Obtoženec je izjavil, da je s Trga Goldoni videl množico na Korzu. Kljub temu, četudi bi se vsaka pametna oseba od daljila, pa je Ciocchi šel na Korzo. In to iz sentimentalnih razlogov. Radovednost ga je premamila in fant je šel svojo pot. Obstaja zelo malo dvoma, da bi se ustavil samo iz radovednosti, kajti kadar je množica bežala, je bežal tudi on.

Kar se tiče metanja kamenja pa moramo reči, da obstaja dvom, ker ga je samo en agent videl in to v razdalji 40 metrov. Zaključek je torej sledeč:

22. marca ob tisti uri na tistem kraju so bile demonstracije. Te demonstracije niso bile dovoljene. Med demonstracijami so tudi metali kamenje proti policiji. Obtoženec je pasivno sodeloval na demonstracijah, vendar ni dokaza, da bi on tudi metal kamenje.

Zaradi tega je Benito Ciocchi kriv obtoženih dejanj iz prve točke obtožnice, medtem ko ga za drugo točko oproščam».

To je samo razsodba, ki je ugotovila zgolj krivdo Benita Ciocchija, vendar bomo za točno sodbo izvedeli morda šele v začetku junija, ko bo predsednik sodišča izrekel istočasno za vse obsojene fašistične razgrajače točno formulirano obsodbo.

Za tiste čitatelje, ki vsej zadevi niso doslej sledili naj povemo, da arh. Angelo Ciocchi-Cok poučuje na neki slovenski šoli v Trstu, sina Benita pa je dal tudi po letu 1945 v italijansko šolo čeprav bi ga bil dal lahko v slovensko. Vse, kar se je z Benitom dogodilo pa je posledica tega dejstva.

Pred Ciocchijem pa je sodišče spoznalo za krivega sodelovanja na manifestacijah in metanja kamenja na policijo tudi Vincenza Martinesa.

Velesejmski prostor v celoti zaseden

Jugoslavija bo na letošnjem mednarodnem tržaškem velesejmu igrala eno najvažnejših vlog

Uprava tržaškega mednarodnega velesejma sporoča, da je zaseden že ves velesejmski prostor in da so morali odbiti poslednje prošnje zaradi pomanjkanja prostora. Uprava velesejma je morala zaradi velikega zanimanja proučiti novo bolj učinkovito in racionalno razporeditev razstavljalcev.

Letos bo na IV. mednarodnem tržaškem velesejmu razstavljeno blago razdeljeno po sledečih skupinah:

1) *Razstava raznega blaga* bo vsebovala: razstavo opreme za dom, za hotele in za urade; živila, vina in likerje; papir in tisk; tkanine, šivalne stroje, oblačila; obrtniško proizvodnjo; mehanično proizvodnjo, gradnje in sanitetne proizvode, kmetijstvo; radio, foto, optiko.

2) *Razstava lesa*, bo vsebovala tako surovine, kot gotove proizvode in potrebne stroje za obdelavo in predelavo lesa. Osnovni razstavljalci bodo: Avstrija, Čehoslovaška, Jugoslavija in Francija.

3) *Prva mednarodna razstava kave*: na njej bodo razstavljene vse vrste kave, prav tako bo tudi prikazan način pridelovanja in predelovanja kave; razstavljene bodo vse potrebne aparature za obdelavo kave in stroji za kuhanje kave. Najpomembnejša država te razstave bo Brazilija, sodelovale pa bodo vse južnoameriške in afriške države, ki pridelujejo kavo.

4) *Specialni paviljon MSA.*

6) *V palači* narodov bodo razstavljale naslednje države: *Avstrija, Madžarska, Jugoslavija* in *Francija.*

7) *Salon avtomobilov, motorjev in koles.*

To leto bodo italijanski obrtniki razstavljali pod okriljem internacionalne razstave iz Firenc in zato lahko upamo, da bo tudi razstava italijanske obrti dostojna tržaškega velesejma.

KONCERT STARIH NARODNIH PESMI NA RADIU TRST II.

Jutri, v nedeljo ob 16. uri, bo izvajal pevski zbor iz Barkovelj spored starih tržaških narodnih pesmi. Opozarjamo vse radijske poslušalce na te pesmice posebno še, ker bodo pete v starem barkovljanskem narečju.

Počitniške kolonije

Pod okriljem Podpornega društva za Svobodno tržaško kolonije, ki je sklenil, da prične stal odbor za počitniške kolonje, ki je sklenil, da prične z vpisovanjem otrok za počitniške kolonije v Sloveniji že s prihodnjim tednom. Vpisovanje bo na naslednjih sedežih:

za I. okraj v Ul. Ruggero Manna št. 29 - dnevno od 16. do 18. ure;

za II. okraj in III. okraj na Korzu Garibaldi 4/III nadstropje desno - od ponedeljka 19. t. m. dnevno od 16. do 19. ure;

za IV. okraj na sedežu Osvobodilne fronte - vsako sredo in petek od 15. do 17. ure;

za okraj Opčine na sedežu Osvobodilne fronte - dnevno od 18. do 21. ure.

Za vse druge vasi bo urnik vpisovanja še pravočasno javljen.

Opozarjamo, da bo letos letovanje samo v eni skupini!

PODPORNO DRUSTVO STO
(Odbor za počitniške kolonije)

Z roko pod stroj

Z rešilnim avtom so včeraj nekaj minut pred poldne pripeljali v bolnišnico 41-letno Ivanko Merlak por. Stampel, stanujočo v Skednju, Salita De Marchi 3. Ženo, ki so ji ugotovili globoko rano na desni podlahtnici z verjetnimi mišičnimi poškodbami, so sprejeli s prognozo 15 dni na I. kirurškem oddelku. Stampelova je zdravnikom izjavila, da se je ranila med delom pri nekem stroju v delavnici Gregoric v Ul. Valmaura.

Železna vrata plen neznanih tatov

Predvčerajšnjim je 42-letni Vincenc Sori iz Salite Promontorio prijavil policiji, da so mu neznani tatovi v noči med 13. in 14. t. m. ukradli z njive pri Sv. M. M. Sp. kar dvoje železnih vrat, ki sta tehtali okoli 3 stote. Skoda je še neznana.

Cepljenje otrok v Beneški Sloveniji

Občinske oblasti so odredile, da morajo starši pripeljati cepit proti davici in kozam vse otroke pod šestim letom starosti. Cepljenje je obvezno. Oblasti bodo slehernemu neceplenemu otroku preprečile vpis v ljudsko šolo.

Cepljenje proti epidemijam je označeno na lepakih, in starši naj si navodila prečitajo, da se bodo pravilno ravnali.

Isto velja tudi za občino St. Peter Slovenov, kjer bodo otroke cepili 14. in 15. maja. Cepili bodo otroke iz vasi St. Peter Slovenov, Sarženta, Petja, Lipa, Nokula, Dolenji Barnas, Ažla in Klenje. Cepljenje za navedene vasi bo v ambulatoriju v St. Petru Slovenov. Za vasi Gorenji Barnas, Puoje in Kuosta pa bo cepljenje v Gorenjem Barnasu. V vasi Kočebar bodo cepili otroke iz Tarpeča, Kočebarja in Čebrona.

Spor med hotelirko in najemnikom

Žena je svojega najemnika blatila po mestu, da je njen hotel izpremenil v beznico in da ni postrežljiv. Sodišče jo je oprostilo

GORICA, 16. — Med lastnico hotela «Trieste» na južni postaji 65-letno Kirchoff Marijo in njenim najemnikom Fenzelom Gastonejem že dolgo ni pravega soglasja. Fenzel, ki je prevzel hotel ni bil stari izkušeni ženski že od začetka prav nič po volji. Z žalostjo je mesec za mesecem Krichoffova ugotavljala, da se njen hotel pod Fenzelovim vodstvom spreminja v navadno krčmo in da se ga nekdanji odlični gostje izogibajo. Na Fenzela je bila zadnje čase še posebno nejevoljna, ker ji ni nekaj mesecev plačal najemnine. Tudi Fenzelu je bila Kirchoffova, ki ni štedila z nasveti in pikrimi opazkami, trn v peti. Ko pa je nekega dne zvedel, da se je pri neki prijateljici potožila, da ji ne plačuje najemnine in da je spremenil njen hotel v beznico, je v hipu kupil kolkovan papir in jo prijavil sodnim oblastem. Obdolžil jo je obrekovanja.

Kirchoffovo je okrajni sodnik 30. maja lani zaradi tega obsodil na plačilo 20.000 lir globe. Kirchoffova je proti obsodbi vložila priziv v katerem je zahtevala, naj ji Fenzel dokaže, kje in kdaj ga je obrekovala ter zavračala goste, češ da je neroden in jih bo slabo postregel. Na kazenskem sodišču so danes njen priziv podrobno proučili in Kichoffovo oprostili zaradi pomanjkanja dokazov.

Pogojna kazen za nenamerni umor

Šofer je brez lastne krivde povozil ženo iz Tržiča

GORICA, 6. — Lanskega decembra je 54- letni Girardi Ricciotti iz Tržiča Ul. Rossini 19 z tovornim avtomobilom hotel prehiteti v Ul. 1. maja v Tržiču neki kamion. Ko je zavil na levo, da bi ga prehitel, pa je z zadnjim delom svojega vozila povozil 60-letno Poiani por. Olivieri Magdaleno iz Tržiča, ki je z možem šla ob levem robu ceste proti domu. Mož ponesrečenke je pred sodiščem povedal, da je ženo ob povratku domov ves čas držal pod roko in da mu je ta, ko je šel mimo tovorni avtomobil, nenadoma omahnila na tla in nekaj trenutkov nato izdihnila. Prometna policija je pri preiskavi ugotovila, da je Ricciotti žensko udaril z zadnjim delom vozila v desno ramo in da je ženska zaradi udarca omahnila in trčila z glavo ob šasijo tovornega avtomobila in nato še na cestni tlak ter si razbila lobanjo. Čeprav je Ricciottijev zagovornik trdil, da se je ženska, ki je bila gluha, potem ko je šel mimo nje kamion, pomaknila proti sredi ceste in trčila v Ricciottijevo vozilo, ki je sledilo kamionu in tako sama zakrivila nesrečo, je sodišče Ricciottija obsodilo na 6 mesecev zapora pogojno brez vpisa v kazenski list.

Namesto na boljše - na slabše

GORICA, 16. — Danes zjutraj se je 26-letna Grion Novela, ki začasno biva v hotelu «Unione» zbudila z neznosnim glavobolom. Takoj je segla po tabletah Cibalgina, ki so ji že večkrat pomagale in, da bi se čimprej iznebila bolečin, ki so ji kot železen obroč težile glavo, jih je zavžila kar šest s požirkom vode. Glavobol ji je takoj prenehal in že bi bila skoraj sladko zadremala, ko so se ji pojavile grozne bolečine v trebuhu. V bolnici so neprevidnemu dekletu izprali želodec in jo tako rešili hujših posledic.

Širite in čitajte Primorski dnevnik!

Za nabornike vojne mornarice

Prošnje za odsluženje vojaškega roka v mornarici lahko vpišejo mladeniči letnika 1933

GORICA, 16. — Uradni list panstvo sporoča:

Mladeniči letnika 1933, ki nameravajo odslužiti vojaški rok v vojni mornarici, naj vložijo prošnjo na prostem papirju na poveljstvo tržiškega pristanišča (Capitaneria di Porto di Monfalcone). Prošnji, v kateri morajo navesti točen naslov bivališča, je priložiti sledeče dokumente: rojstni list, potrdilo o stalnem bivanju, potrdilo o vpisu v naborne sezname ter izjavo o poklicu ali šolsko spričevalo.

Za podrobnejša pojasnila naj se interesenti obrnejo na občinski naborni urad v Ul. Garibaldi 20-I.

ING
ZA TRŽAŠKO OZEMLJE
Leto 1951-52 Sezona VII
Danes 17. maja 1952 ob 21. uri gostovanje v DEVINU na dvorišču hiše st. 5 z Nušičevo komedijo
GOSPA MINISTRICA
V nedeljo 18. maja 1952 ob 21. uri gostovanje v DEVINU na dvorišču hiše st. 5 s Schurekovo komedijo
Pesem s ceste

GLASBENA MATICA v TRSTU
sporoča, da je KONCERT KOMORNEGA ZBORA, ki bi moral biti v ponedeljek 19. t. m., zaradi tehničnih razlogov preložen.

ADRIA EXPRESS
ADEX IZLET
TRIDNEVNI IZLET 31. maja in 1. in 2. junija v
ZAGREB
Vpisovanje se dane 17. t. m. pri «Adria-Express», Ul. F. Severo 5 b - telefon 29243.

8. junija obisk
Postojnske jame
in izlet v
Cerkno
Vpisovanje do 24. maja.

S potrtim srcem naznanjamo žalostno vest, da je umrl naš dragi

IVAN FINOTTO

Pogreb dragega pokojnika bo danes 17. t. m. ob 14.30 uri iz mrtvašnice glavne bolnice.

Žalujoča soproga Klementina in ostali sorodniki.

Trst, 17. maja 1952.

Pred 31 leti so fašisti v Marezigah prvič občutili trdo slovensko pest

Ob požigu te zavedne istrske vasi leta 1943, je fašistični komisar Marezig, Kozlovich, rekel: «Marezige bi morali požgati že leta 1921»

15. maja 1921 so bile volitve v italijansko državno zbornico. Prebivalci Slovenske Istre so bili za volitve dobro organizirani v Slovenski narodni stranki in v Komunistični stranki, kandidat prvih je bil dr. Vilfan, kandidat drugih pa Srebrnič. Na volitve pa so se tudi pripravljali fašisti, ki so pričeli zlasti v Trstu in po obalnih mestih po zaslugi italijanske iredente in vlade dvigati glave. Njihove škvadristične akcije so bile usmerjene proti slovenskim krajem, kjer so hoteli s terorjem doseči, da bi slovensko ljudstvo volilo kandidate «Lege nazionale».

V Marezigah je bil edini pristaš Lege nazionale Kozlovič iz Trušk, ki so ga fašisti postavili za posebnega komisarja Marezig. Ob njegovem imenu prebivalci slovenske Istre še danes zakolnejo. Kozlovič, po domače Juraj, je bil fašist in se je pozneje preimenoval v Cananija. Ker je v Marezigah kazalo, da fašisti ne bodo dobili niti enega glasu, so fašisti s podporo Kozloviča poskušali vsaj preprečiti volitve. Kozlovič je že zgodaj zjutraj čakal oboroženo škvadro fašistov iz Kopra, zaradi tega tudi ni dovolil, da se volišče odpre ob sedmi uri, kot je bilo določeno. Bila je že ura dvet, volišče pa še zaprto. Okrog 300 volivcev je čakalo z volilnimi listki v žepu.

Po deveti uri se je iz Kopra pripodila skupina 11 fašistov, ki je s prepevanjem Giovinezze korakala po vasi. Ljudje pa se niso dali motiti. Vodja fašistov, Tasini, je tedaj napravil načrt, kako bodo ljudi pregnali iz prostora pred voliščem. Fašist Risatto je vrgel bombo v župnijsko dvorišče, ostali fašisti pa so pričeli streljati s pištolami. Nastala je zaklip zmešnjava. Ljudje so se poskrili za cerkveno ograjo. Fašisti pa niso triumfirali niti pet minut. Ogorčeni ljudje so sami od sebe začeli nabirati kamenje, tisti, ki so imeli lovske puške pa so pohiteli po nje. Mahoma se je na fašiste usula toča kamenja, ki je povzročila hiter preobrat. Fašisti so začeli bežati proti Rokavcem v paničnem begu. Njihov vodja Tasini je prvi obležal v kalu pod vasjo, ostali pa so bežali proti Babičem. Tu je bil nekega fašista zadela zaslužena kazen. Preganjanje se je nadaljevalo prav do Vanganelo. Tu je strel iz lovske puške zadel še enega fašista, tiskarja Risatta, ki je vrgel bombo. V strahu za življenje je kljub črni srajci trdil, da sploh ni fašist, temveč, da je trgovski potnik. Preganjalci so se potem vrnili.

Babič Ivan, po domače Jager, ki je postal nekak vodja revolucionarjev, je potem predlagal, naj se zaščitijo pred ponovnim napadom, kajti vedel je, da fašisti ne bodo tako zlahka pozabili na ta prvi odpor. Pod njegovim vodstvom so prekopali cesto med Babiči in Marezigami ter postavili majhno zasedo. Popoldne je prispela iz Kopra velika skupina vojakov in fašistov, ki so prodirali v Marezige v dveh smereh: po glavni cesti in od Svetega Antona. Proti tolikšni skupini se Marežičani s petimi puškami niso mogli biti, zato so poskušali napraviti umik. Skupina vojakov in fašistov, ki je prodirala od Svetega Antona, je zalotila Sabadina Jožeta, ki je po hišah obveščal ljudi, naj se umaknejo. Zakričal je: «Še boste plačali!», potem so ga fašisti ustrelili.

Vojaki so postavili v vasi štiri strojnice in pričel se je lov na ljudi. Fašisti so hoteli zažgati vas, tega pa jim vojaki niso pustili. Zaprli so okrog 50 ljudi. Niso pa mogli prijeti Jagra, ki se jim je zdel najbolj nevaren. Lovili so ga šest mesecev, ker so imeli ukaz, da ga primejo živega. Kadarkoli so prišli v njegovo bližino, jih je napadel s kamenjem. Ker sploh ni bilo izgledov, da ga bodo prijeli živega, so karabinerji sklenili, da ga spravijo s poti za vsako ceno. Septembra meseca od štirih zjutraj so karabinerji obkolili Jagrovo hišo, on pa je spal v hiši Justa Stoke. Ko se je hotel umakniti, ga je zadela krogla iz puške nekega Kalabreža, karabinerja Letone.

Dva dni po tem so prebivalci Marezig in okoliških vasi pripravili Jagru velik pogreb, ki se je spremenil v velikanski protest proti fašizmu. Na zadnji poti je Jagra spremljalo nad 2.500 ljudi, 100 oboroženih karabinerjev pa je moralo poslušati, kako so ljudje vzklikali proti fašizmu.

Kmalu po Jagrovi smrti so italijanske oblasti organizirale velik proces proti upornikom iz Marezig. Obsojenih je bilo 17 ljudi na ječo do 20 let. Oskrunili so tudi Jagrov spomenik na grobu in izbili napis, da je padel za svobodo.

Fašiste je vedno pekel ta prvi udarec slovenske Istre. Svoj zadnji srd so pokazali, ko so leta 1943 skupno z Nemci požgali Marezige. Med požigalci je bil tudi bivši fašistični komisar Marezig Kozlovič Juraj, ki je rekel: «Marezige bi morali požgati leta 1921!» T. B.

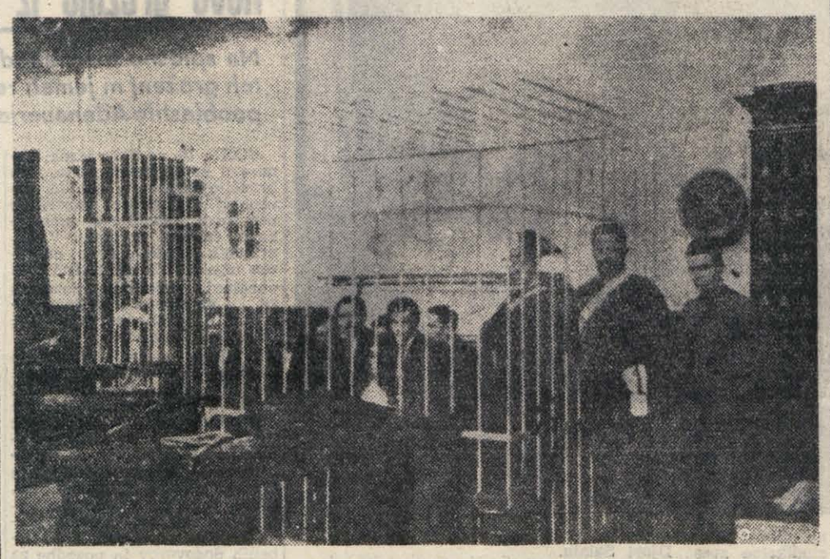

Kmalu po uporu v Marezigah so italijanske oblasti organizirale velik proces proti zavednim vaščanom. Obsojenih je bilo 17 ljudi na ječo do 20 let. Fašisti so hoteli z nasiljem zatreti upornost slovenskega in hrvatskega ljudstva. Toda ni jim uspelo, upornost proti zatiranju je od leta do leta rasla

General - podpolkovnik DUŠAN KVEDER:

Nihče se ne sme čuditi vsenarodnemu ogorčenju, ko se Italijanom v teh naših krajih, ki smo jih mi osvobodili, dajejo pravice, ki bi jih nikdar ne smeli imeti

Zadnja, sedma sovražnikova ofenziva, pomladi 1944. leta proti narodnoosvobodilni vojski Jugoslavije se je klavrno končala brez vsakega bistvenega uspeha za sovražnika. Izgubil je nad 20.000 mrtvih in 6.500 ujetnikov, a naše enote so zaplenile ali uničile med drugim 175 topov, 108 tankov in 37 avionov. Obrambne operacije naše vojske so prerasle v veliko protiofenzivo, iz katere je naša vojska izšla še bolj okrepljena. Ob koncu leta 1944 je naša vojska štela že 51 divizij, vključenih v 17 korpusov, 23 samostojnih bataljonov in 107 partizanskih odredov.

Vpliv rasti in moči naše armade na svetovne fronte je vse bolj rastel. Ob koncu leta 1944 je bil sovražnik prisiljen, da drži proti našim 51 divizijam z okrog pol milijona borcev 40 svojih divizij z okrog 580.000 ljudmi. Na italijanski fronti je na primer sovražnik v istem času proti 24 zavezniškim divizijam uporabil samo 27—28 svojih divizij z 350.000 možmi Jugoslovanska fronta je bila torej že tedaj eden od največjih sestavnih delov celotne svetovne fronte proti fašističnim silam.

Sedma ofenziva je predstavljala za našo vojsko izredno važno preokretnico. Gledano iz splošnojugoslovanskega merila je naša vojska po tej ofenzivi definitivno prevzela iniciativo v svoje roke. Od tedaj naprej smo mi bili tisti, ki smo diktirali svojo voljo sovražniku. Ceprav je sovražnik še v tej dobi na slovenskem ozemlju krčevito poskušal zadržati iniciativo zase in vsiljeval našim slovenskim enotam mnoge hude boje, vendar ni več mogel menjati v svojo korist splošnega strateškega odnosa sil.

Od propasti zadnje sovražne ofenzive so se začele naše velike ofenzive in to že s ciljem dokončne sovražne osvoboditve posameznih naših pokrajin.

Posebno velik značaj je v sredini 1944. leta dobilo ozemlje Srbije. Tedaj se je že moglo pričakovati, da se bo Sovjetska armada kmalu pojavila na vzhodnih mejah Srbije. A skozi Srbijo so tedaj vodile najvažnejše komunikacije, ki so Nemčijo povezovale z nemško armadno grupo «E» v Grčiji. Naša strateška naloga je torej tedaj bila v tem, da definitivno osvobodimo Srbijo in onemogočimo umik armadne grupe, ki je tedaj štela okrog 350.000 mož in 10.000 motornih vozil v smeri proti Beogradu.

Na zahodnih mejah močna operativna grupa iz devetih divizij, katera je izvedla prodor v Srbijo in tam po več mesečnih ogorčenih napadih in obrambnih bitkah, skupno s petimi srbskimi divizijami, osvobodila pretežen del srbskega ozemlja.

Ko so čete Sovjetske armade septembra 1944. leta prodrle na jugoslovansko mejo, je bil večji del Srbije že osvobojen. Ne samo to! Tudi večji del jugoslovanskega ozemlja je medtem že užival svobodo, izbojevano z lastno krvjo. Informbirojska lažna propaganda se danes zaman trudi, da bi izkrivila to zgodovinsko resnico in prikazala Ruse za «osvoboditelje».

Tedaj se je začela velika bitka za osvoboditev našega glavnega mesta — Beograda. Za napad na Beograd je bilo zbranih osem naših divizij. Njim je pomagal ruski 4. mehanizirani korpus. Devet naših divizij, (katerim je pomagalo tudi nekaj bolgarskih enot, ki so v zadnjem trenutku prešle na stran zaveznikov), je držalo fronto proti jugu, da bi preprečili intervencijo armadne grupe «E». Po šestih dneh krvavih uličnih borb je bil Beograd osvobojen in Nemci so v mestu in okolici izgubili 25.000 svojih ljudi. Ostanki armadne grupe «E» so se prebili na zahod v Bosno in tako je bila po trdih bojih osvobojena poleg Srbije tudi vsa Makedonija.

Istočasno s temi operacijami so naše enote začele tudi boje za dokončno osvoboditev Dalmacije. Sredi septembra je začela naša 26. divizija iz svoje operacijske baze na otoku Visu z desantnimi operacijami in kljub močnemu sovražnikovemu odporu osvobodila vse otoke Srednje Dalmacije ter se potem s pomočjo naše in angleške mornarice izkrcala na obali. Po ogorčenih bojih, ki so trajali vse do sredine decembra, je naših pet divizij osvobodilo vso Dalmacijo.

Nemškim silam v Albaniji je bil na ta način presekan umik skozi Dalmacijo. Dele nemškega 21. korpusa so pri umiku skozi Črno Goro uničile naše črnogorske enote, a drugi so se prebili do Bosne.

Na Slovenskem so naše enote sunek sedme ofenzive odbile relativno laže kot prejšnje. Na Dolenjskem je sovražnik v silovitem sunku zavzel Žužemberk, Trebnje, Mirno peč in dolino Mirne. VII. korpus je v odločni protiofenzivi ponovno zavzel te utrjene postojanke drugo za drugo. IX. korpus je prestal težko ofenzivo v Trnovskem gozdu in na Cerkljanskem, a enote IV. operativne cone na Mozirskih hribih.

Po končani ofenzivi so slovenske enote nadaljevale svojo borbo v izredno težkih okolnostih. Sovražnik je v tem času držal na operativnem področju slovenskih enot preko 100 tisoč nemškega, italijanskega in belogardističnega vojaštva.

Pred veliko zavezniško ofenzivo v Italiji so naše enote na Slovenskem dobile povelje Vrhovnega štaba, da onemogočijo nemške transporte v Italijo in zato izvedejo splošen napad na železniško omrežje. V napadu, ki je pričel 12. junija 1944, so sodelovale vse slovenske enote. Celotna železniška mreža v Sloveniji je bila za en mesec desorganizirana in sovražnik je utrpel velike izgube.

Po tej uspešni operaciji so naše enote nadaljevale z napadi na sovražnika na vsem ozemlju. 14. divizija je jeseni 1944 leta osvobodila vso Zgornjo Savinjsko dolino.

Z definitivno osvoboditvijo Srbije, Makedonije, Crne Gore in Dalmacije je nastala v Jugoslaviji regularna strateška fronta, ki se je s svojim severno-vzhodnim krilom naslonila na Tretjo ukrajinsko fronto na Madžarskem. V Bosni, kjer so tedaj bile še močne sovražnikove sile, ta fronta še ni bila taktično medseboj povezana, a v Sremu in Dalmaciji je že dobila svoj regularni značaj. Stevilčno je naša armada zelo narastla. Nastale so velike moderne divizije s težko oborožitvijo. Konec 1944 in v začetku 1945 so bile ustanovljene štiri armade. Prva armada z 10, Druga z 12, Tretja z 7 in Četrta z 14 divizijami, vsaka s 95.000—130.000 borci. Prve tri armade so držale fronto severno od Drave do južno od Save, a Četrta je operirala vzdolž dalmatinske obale v smeri Trsta. V velikih bitkah vse do 15. maja 1945 leta so naše armade, s pomočjo drugih divizij in odredov v sovražnikovem zaledju, z lastnimi silami očistile od sovražnika vse ozemlje Jugoslavije in slovensko narodno ozemlje — Primorsko in Koroško s Trstom, Gorico, Tržičem, Celovcem itd. V zadnjih mesecih vojne je številčno stanje naše armade narastlo že na 800.000 borcev.

Slovenske enote so preživele v teh zadnjih mesecih vojne enega svojih najtežjih časov. Medtem ko so naše enote na jugu opirajoč se na definitivno osvobojeno zaledje, gonile sovražnika proti severozahodu, so slovenske enote vodile boje v globokem sovražnikovem zaledju. Sovražnik je tu nudil ogorčen odpor proti vsakemu napredovanju naših enot, zavedajoč se, da preko slovenskega ozemlja vodi še edina pot za oskrbovanje njegovih preostalih enot na Balkanu in edina smer umika teh enot v Nemčijo. Poleg tega je sovražnik skušal politično rešiti za domačo reakcijo vsaj ta skrajni severo-zahodni del naše države. Zato je sovražnik, čim bolj se je bližal konec, številčno neprestano krepil svoje enote na Slovenskem. Tu so se zaustavljale umikajoče se čete z juga, med drugimi tudi četniki in ljotičevci. Njihovo število je vse bolj raslo. Tudi pritisk na naše enote se je večal. Posebno je bil ta pritisk močan na enote naše IV. operativne zone na Stajerskem. Tudi na Dolenjskem je sovražnik s sistematskim pritiskom na naš VII. korpus poskušal najprej izrinjati naše enote s področja severno od Novega mesta in iz Suhe Krajine, da bi potem prešel na napad na naše vojno in politično vodstvo. Ta načrt vkljub večmesečnim borbam sovražnik ni mogel več uresničiti. Fronta 4. armade je že zajela slovensko ozemlje in njene divizije so že preko Gorskega Kotarja prodrle na Notranjsko, razbile okrog Ilirske Bistrice cel nemški korpus in prodrle do Trsta. Naši 30. in 31. divizija sta sodelovali v zavzetju Trsta in s svojimi silami osvobodili tudi Gorico in Tržič. VII. korpus je s svojimi enotami osvobodil Kočevje, očistil vse ozemlje Dolenjske in sodeloval v končni osvoboditvi Ljubljane. Enote IV. zone so zapirale pot umikajočim se nemškim in ustaškim kolonam na Stajerskem in sodelovale v akciji, v kateri je bil ujet ves štab nemške armadne grupe «E» z generalom Lehrom na čelu. Na ta način so slovenske enote častno doprinesle svoj delež v dokončni osvoboditvi naše skupne domovine.

Do kapitulacije Badoglieve vlade je večji del Slovenije — vsa Dolenjska, Notranjska in Primorska — bil pod italijansko okupacijo. Italijani so vedno imeli v Sloveniji več okupacijskih sil kot Nemci. Njihova grozodejstva nad našim narodom niso prav nič zaostajala za nemškimi. Celo po kapitulaciji Italije je Mussolinijeva marionetska vlada držala močne sile na naši primorski zemlji. Do poslednjega dne so naše enote morale biti težke boje z italijanskimi fašisti na naših tleh. Celo v bojih za Trst, Gorico in Tržič so italijanske enote ostale zveste svojim gospodarjem — Nemcem. Nihče se torej ne sme čuditi vsenarodnemu ogorčenju, ko se Italijanom v teh naših krajih, ki smo jih mi osvobodili, dajejo pravice, ki jih nikdar ne bi smeli imeti.

Ameriški publicist jugoslovanskega rodu Janko N. Rogelj ob izidu knjige pokojnega pisatelja Louisa Adamiča

LOUIS ADAMIČ *kronist in slikar naših izseljencev, njihov in naš genij*

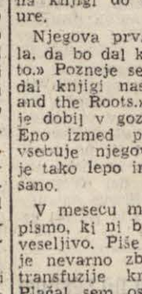

J. N. Rogelj

22. maja bo izšla v New Yorku zadnja knjiga Louisa Adamiča «The Eagle and the Roots». Publicist Janko N. Rogelj piše ob izidu te knjige v glasilu Ameriške zveze bratovščin «New Era», ki izhaja v Clevelandu med drugim naslednje.

Ko sem bil na obisku v Sloveniji leta 1949, mi je Adamič v Ljubljani pripovedoval, kako zbira gradivo za to veliko delo, ki bo nekaj posebnega v ameriški literaturi. Takrat je bil mnenja, da bo napisal dve ali tri knjige. Že 8. marca mi je pisal, ko sem bil še v Ameriki, da bi moral izdati knjigo, ki bi imela okoli tisoč strani, če bi hotel zabeležiti vse, kar je že videl.

Septembra meseca se je vrnil v Ameriko ter pričel takoj z delom. V pismu, katerega mi je pisal v mesecu novembru, mi pripoveduje sledeče: Vstanem ob pol treh ali treh zjutraj vsako jutro in delam na knjigi do osme ali devete ure.

Njegova prva zamisel je bila, da bo dal knjigi naslov «Tito.» Pozneje se je premislil ter dal knjigi naslov «The Eagle and the Roots.» Idejo za to ime je dobil v gozdu nad Tržičem. Eno izmed poslanih poglavij vsebuje njegovo doživetje, ki je tako lepo in simbolično opisano.

V mesecu marcu 1950 dobim pismo, ki ni bilo prav nič razveseljivo. Piše mi: «Moja žena je nevarno zbolela; le dnevne transfuzije krvi so jo rešile. Plačal sem osem sto dolarjev zdravnikom in bolnišnici. Tudi jaz se ne počutim dobro. To zadržuje delo, katerega imam s svojo knjigo, ki bo vsebovala od 700 do 800 strani, namesto 250 strani, kot je bil moj prvotni načrt. Da bi le moje zdravje vzdržalo in da bi se vse druge okoliščine izboljšale.»

Tu so se pričele prve in nadležne težave. Bolezen njegove žene. Ko sva bila skupaj v Ljubljani, je bil ves zaskrbljen zaradi žene, ker je bila v bolnišnici v New Yorku. Pripravljen je bil vsak čas, da se vrne. Ko je bil v Parizu, je govoril ž njo telefonično, če naj se vrne ali ne. Toda žena Stella ga je bodrila, da naj konča svoje delo v Jugoslaviji, ker zanjo skrbijo njeni sorodniki v New Yorku.

Dne 20. aprila 1950 mi piše: «Še vedno sem zaposlen s pisanjem svoje knjige. Silno delo. Pošiljam ti nadaljnja poglavja, ki pa še niso popolnoma obdelana. Upam, da bom dokončal delo konec meseca maja ali junija. To pomeni, da bo izšla knjiga meseca julija ali avgusta, ako ne bo kakih zaprek. Obveščen sem bil, da neka katoliška skupina, ki sodeluje z republikanci, s senatorjem McCarthyjem iz Wisconsina, pripravlja načrte, da se bo dogodilo meni isto, kar delajo sedaj z Owen Lattimorejem, in da bom poklican na preiskavo ali nekaj podobnega v juniju ali juliju. Njih namen je, da prestrašijo založnike in knjigarne.»

To se je tudi zgodilo, knjiga ni izšla. Založniki pač ne marajo tiskati knjige, pri kateri ne bi napravili zadostnega dobička. Louis Adamič je moral spremeniti svoj načrt. Nastal je zastoj, ki je bil zelo mučen za pisatelja. O tem mi je več pripovedoval osebno. To je bila res žalostna resnica.

Dne 19. novembra mi spet piše o svoji knjigi. V pisanju je bilo že nekaj upanja, da bo knjiga tiskana. Del pisma se glasi:

«Moji sedanji občutki mi pravijo, da bo knjiga tiskana. Kdaj, tega še ne vem. To je moje najboljše delo, in bo dobro, kadar koli izide. Tudi če se prične vojna. Moji založniki bi radi še malo počakali, da bi videli sedanji razvoj ameriške politike, in če bo dobila kako stalnost in značaj, v kolikor se tiče sedanje Jugoslavije.»

Dogovor med njim in založniki je bil, da naj nadaljuje s pisanjem knjige. To je tudi storil, čeprav so mu neki ljudje grozili, ako izda nameravano knjigo. Da bi v miru nadaljeval s pisanjem in da bi se bolezen žene obrnila na bolje, sta odšla v Kalifornijo, kjer sta v Manhattan Beach nadaljevala z rokopisom. Tudi tam jima ni bila naklonjena življenjska usoda.

Dne 20. decembra, dobim pismo sledeče vsebine:

Moji založniki so mnenja, da imam še precej dela, da uredim knjigo, zato mi ne povedo, kdaj bo knjiga izšla. Toda gotov sem, da bo knjiga tiskana.»

Meseca januarja mi ni nič pisal, niti ni odgovarjal na moja pisma. Bil je zaposlen s prepisovanjem in popravki svojega rokopisa. Bil je pisatelj, ki ni bil zadovoljen s prvimi osnutki. Včasih je prepisal poglavje, ne enkrat ali dvakrat, temveč večkrat, dokler ni izčistil napisanih stavkov tako, da ga bodo razumeli Američani. Pisal je za ameriško ljudstvo, ki ga je razumevalo.

Dne prvega marca mi spet piše:

«Zelo sem zaposlen. Zaključujem svoj rokopis. Založniki so zelo navdušeni in me prigaj

Louis Adamič

njajo. Največ delam v postelji. Kar dobro delo bo. Če boš šel v domovino, mi sporoči. Računam, da bom že doma v mesecu aprilu ali maju.»

Ob pisanju knjige ni mogel pozabiti dveh dogodkov, ki sta se dogodila na njegovi farmi v Milfordu, N. J. Obakrat so mu grozili, da naj ne piše knjige. O prvem dogodku mi je povedal osebno, o drugem dogodku mi je pisal 16. marca 1951 sledeče:

«V mesecu septembru 1950 so prišli štirje moški na mojo farmo v Milfordu, N. J. Sodim, da so bili hrvatske narodnosti. Zagrozili so mi, če izdam knjigo. Mislim, da sem Ti to že povedal. Toda jaz napišem to knjigo vseeno in mislim, da bo to res velika knjiga, ne samo po velikosti, ampak tudi po vsebini.»

Vse grožnje ga niso ustrašile. Nadaljeval je z delom. Ni bil strahopetec. Povedal je s pisano besedo to, kar je bilo po njegovem prepričanju resnično in pravilno. Kritikom se je smejal in čestokrat dejal: «Jaz sem povedal svoje in tako drugim ne branim, da izpovedo svoje mnenje. Ljudje bodo sodili sami.»

Dne 27. marca mi pošlje pismo sledeče vsebine:

«Hvala za pismo. Zapisal sem si naslov Tvojega sina ter ga obiščem konec meseca aprila, preden odpotujem. Piši mu, da naj ne skuša priti do mene, ker ure mojega dela so zelo neredne. Zelo sem truden in včasih zaspim sredi stavka, ko pišem na pisalnem stroju. Potem se zbudim in sem čeli in lahko nadaljujem s pisanjem več ur. To je velikansko delo. Nastaja vprašanje, kako bodo mogli natisniti to knjigo, da bo imela zmerno ceno. Toda jaz nimam časa o tem misliti. Povrnem se v New York sredi maja, da se pogovorimo z uredniki in založniki in njih advokati glede vsebine te knjige. Pišejo mi pa, da bo to najboljša knjiga v tem letu. Pošiljam Ti rokopis zadnjih poglavij, katere prečitaj in takoj vrni. Knjiga bo prestavljena na več jezikov, zato rabim te kopije.»

Pisatelj Louis Adamič je vse preveč delal. Včasih ni več noči spal, samo da je dovršil delo. Ko je leta 1945 sodeloval pri rokopisu knjige «Guns for Tito,» katero je izdal major Louis Hout, mi je pravil, da sta delala skupaj 14 dni in noči, da je bilo delo takoj napravljeno. Da je vzdržal vse noči, je jemal pilule proti spancu. To je bilo zanj usodno, zbolel je ter je moral v sanatorij za več tednov. Tudi to je premagal ter pričel spet delati.

Petega maja mi piše:

«Bolan sem: preveč sem delal, itd. Zaostal sem skoraj tri ali štiri tedne z urejevanjem svoje knjige. Najbrž se ne vrnem domov pred mesecem junijem. Poklical Te bom telefonično, preden odpotuješ v domovino. Oprosti mi, da Ti tako malo pišem. Moram hraniti svojo energijo. (Knjiga je velikansko opravilo in delo). Za knjigo se zanima «The Literary Guild,» in je mogoče, da jo naročijo za svoje člane okoli 600.000 izvodov. Povem Ti, delo s to knjigo — me je skoro ubilo.»

Nekaj dni po prejemu tega pisma me je telefonično pokličal ter sva dosti govorila. Razodel mi je marsikaj. Razumel sem njegov položaj in slutnjo, da dva napada na njegovo osebo, še nista vse, ampak lahko pride še tretji napad, kar se je tudi zgodilo.

Pred mojim odhodom v Slovenijo mi je 11. maja pisal sledeče:

«V naglici sem zbral nekaj kopij rokopisa, ki ga imam pri rokah. (Poslal mi je okoli tisoč tipkanih kopij). Napravil sem paket, katerega je odnesla na pošto Stella. Zapomnj si, ko boš čital, da boš videl le del slike, katero vsebuje knjiga. To je moje največje in najboljše delo. Jaz pač upam, da bo moja moč vzdržala ...

Želim Ti prijetno potovanje. Lepo sva se pogovorila po telefonu. Ko se vrneš, morava priti skupaj. V jeseni bom spet rabil Tvojo pomoč. Vse najboljše, Louis.»

Ko sem bil v domovini, mi je pisal pismo, ki me je razburilo. Adamič je bil zelo občutljiv človek. Silno ga je bolelo, ko ga nekateri niso hotelj razumeti ter so mu metali polena pod noge. Obdan od groženj svojih sovražnikov, preobložen z delom, bolezen žene in njegovo nevzdržljivo zdravje, pa je imel še upanje, da bo njegova moč vzdržala, če ne bi prišla tista usodna noč, ko je gorela garaža in njegova hiša, in ko je on obležal na svoji postelji z udarcem na glavi in kroglo v možganih, a puška je ležala preko njegovih kolen ...

Louis Adamič je mrtev. Njegovo največje in najboljše delo pride med nas. Stirinajst knjig nam je zapustil, napisanih v angleškem jeziku. Pozna ga Amerika, pozna ga domovina, spoznali ga bodo tudi drugi narodi.

V knjigi «Iz dveh domovin.» ki je izšla v založbi «Obzorja» v Mariboru, kjer je prestavljenih na slovenščino več njegovih del, je znotraj na ovitku napisano:

Povzpel se je nad vse, on je najvišje, kar nam je dala naša emigracija, ta komaj za silo organizirana masa, ki išče obstanka v novi domovini: kronist in slikar naših izseljencev, njihov in naš genij. Velik pisatelj svetovne mere, tak, ob kakršnih narod nanovo izmeri svoja bistvena vprašanja.»

(Te besede je napisal Oton Župančič v «Ljubljanskem Zvonu» leta 1932).

Revija «The Independent Woman» pa je zapisala meseca julija 1938:

«Na tujem rojeni Amerikanci so zelo srečni v tem, da jim je Louis Adamič tolmač in prvak. Tudi Amerika je srečna v tem, da si je Adamič izvolil postati njen globoko lojalen sin, ki ji je daroval veliko srce, sijajen um in tako literarno nadarjenost, ki ga je združila s prvo vrsto ameriških pisateljev.»

Za dodatek še to: Ko so konec meseca marca zastopniki ameriškega veleposlaništva iz Beograda dali ameriško knjižno darilo ljubljanski univerzi, je Mr. Bruce Buttles, prvi tajnik veleposlaništva, izrazil upanje, da bodo knjige dobro služile profesorjem in študentom, ter pripomnil, da se s tem vsaj deloma oddolžuje mnogim Slovencem, ki živijo in delajo v ZDA. Pri tem je posebej omenil delo pokojnega ameriškega pisatelja slovenskega porekla — Louisa Adamiča.

To sem zapisal, da boste vedeli, pod kakšnimi težkimi pogoji je napisal to knjigo. Zapisal sem vam njegove besede, kakor jih je zapisal on sam. Zato sezite po njegovi zadnji knjigi, v katero je padla njegova zadnja kaplja krvi.

PO KRAŠKEM PODZEMSKEM SVETU

SLOVENSKEGA KRASA NE BODO POTUJČILI

niti z italijanskimi imeni niti s škvadrističnimi pohodi

2

Kakor razvidno iz primera, je bila borbenost tega planinskega društva taka kot borbenost Giuntovih fašističnih škvadristov, na planinskem področju seveda.

Isti duh italijanskih kulturonoscev preveva današnje italijanske planince, ki lazijo nedeljo za nedeljo po naših krasnih jamah (ne bi rekel, da izjem med njimi, ki jih vodstvo in množica prekrivajo). Ne bom trdil, da jih oni odkrivajo, ker jih nikdar sami ne najdejo, če jim zanje ne povedo naši ljudje, ki jih poznajo od davnine in so jim napovedali prastara imena ter jih prepletali s pravljicami in pripovedkami. Toda raziskujejo jih, odkrivajo jih za italijanski svet, seveda z italianissimi imeni, skovanimi potem, ko so jim jih naši ljudje pokazali. Citajte italijansko planinsko-jamarsko literaturo o našem Krasu: sama zveneča italijanska imena. Pa naj kdo oporeka, da to ni italijanska zemlja! Če najdete v najvažnejšem, znanstvenem delu «Duemila grotte» v oklepaju tudi slovensko ime (po možnosti spakedrano) to ni morda zaradi znanstvene točnosti ali celo kake moralne tenkočutnosti, marveč iz čisto praktičnih razlogov: če kljub znanstvenemu opisu italijanski obiskovalec jame ne more najti, mora vendar povprašati slovenskega človeka za jamo, ki jo pozna seveda le pod slovenskim imenom.

Ne bi hotel dolgočasiti s primeri, ako to ne bi bilo poučno in tudi marsikdaj potrebno. Zgodi se namreč, da italijanski tisk neprestano tolče seveda le italijanska imena, naši ljudje, ki se ne zanimajo ne za jamarstvo in še manj za njih prava slovenska imena, pobirajo seveda iz njih le italijanska ter jih začenjajo neredko tudi uporabljati. Za Grotta Gigante sicer večji del naši ljudje vedo, da je jama v Briščikih, morda tudi še, da je Poccala, Podkal pri Nabrežini oz. s starejšim imenom Perlotova Lašča, toda za Grotta del Orso bo redko kdo vedel, da je to Cilina pečina, Grotta delle finestre — Botačevska jama, Grotta di San Lorenzo — Jama v Hrstovcu, Grotta del pipistrello — Jama pol tič pol miš, Pozzo dei Colombi — Uclinka itd. Naši domačini iz Bazovice ali iz Boršta pa bodo poznali le domača imena, kot: Jamen dol, Jama v Nješcah, Badovec, Velika Repača pa Mala Repača, Polhova peč, Velika stena, Globoka dolina, Jazbena, Pri pekl, Baredna dolina, v Podgaji, Pasja jam, Globočjak, Konjski grob (baje so tu Francozi pokopavali konje vanjo), Jama na Drašci (tu je imel TIGR tajne sestanke), Lovretov beč (v beču se e izgovori kot polglasnik v besedi pes, kes) — tu je baje imel general Dapčević svoj štab preden je vkorakal v Trst, itd. itd.

In kdo bi mogel našim ljudem zameriti, če ne poznajo slovenskih imen, če jih naš tisk ne uporablja, nima prilike uporabljati jih oz. ni o njih sledu niti v naši znanstveni literaturi.

Zaradi zgoraj omenjene usmerjenosti tržaškega planinstva in jamarstva še posebej, se zato pri nas ni nikdo čudil, da je bilo v prvih povojnih letih delo teh tržaških jamarjev v stikanju po «fojbah» za padlimi fašisti, da so dobavljali pretvezni obtožni material za procese v serijah proti našim protifašističnim borcem.

Sicer se pa ti ljudje čisto jasno zavedajo, da so tujci na našem Krasu, kakor se zavedajo svojih nepoštenih namenov proti naši zemlji in našemu ljudstvu s svojimi kulturtraegerskimi, kolonialno zavojevalnimi nameni. Saj še ni dolgo tega, ko so naši ljudje opazili, da ti jamarji nosijo s seboj — samokrese, posebno oni, ki ostajajo pri vhodu jame za pomoč pri spuščanju. Kar nas spravlja v začudenje, je edinole okolnost, da imajo ti ljudje, tako izrazito fašističnega nagnjenja, na široko pomešani z «esulskimi» prišleki, tako mogočno oporo v ZVU, da se ima vtis skoro o nekakem identificiranju ciljev enih in drugih. Kako si moramo sicer tolmačiti okolnost, o kateri vedo povedati naši ljudje, da na pr. ti jamarji prenočujejo po policijskih kasarnah po Krasu, da imajo na razpolago kamioncke za prevoz jamarskih odprav itd. itd. Sicer priznamo, da javnosti ni mnogo ali nič znanega o nekem tržaško-zaveznišem jamarskem klubu ali kaj podobnega, kar bi nam moglo kaj pojasniti o teh odnosih. Ne moremo tudi trditi, če so se ti dvoumno intimni odnosi kaj spremenili po 20. marcu t. l., ko je letelo kamenje na zaveznike kot tudi na policijo, ko gotovo med fašističnimi razgrajači niso manjkali planinski «borci» alla «Alpina.»

Poleg znanstvenega naravoslovnega zanimanja za kraške jame je treba imeti v vidu, enako kot za zemeljsko površje, tudi še jamarsko-izletniško obiskovanje tega čisto svojevrstnega privlačnega sveta. Povprečna turistična javnost dobro pozna svetovno znano Postojnsko jamo in v neki meri še Škocijansko, ali Tržačani ono v Briščikih. Toda to so najbolj lagodni, skoro mondansko jamsko-izletniški kraji, kakor so v našem planinskem svetu po nadelanih stezah znani Nanos ali Volnik. Toda že znano kraško podzemlje je danes zelo obsežno, saj gre številko že znanih jam v tisoče.

Priznati moramo, da je med našimi tržaškimi Slovenci jamarsko izletništvo še zelo malo razvito. Imeli smo sicer že po končani osvobodilni vojni v tržaškem Planinskem društvu nekaj zanimanja tudi za to panogo izletništva. Vendar ni šlo preko Škocijanske jame, slivske Dimnice, divaške Vilenice, mimogrede Osapske pečine, Socerbske jame, Partizanske jame v Sempolaju ali podobnih. (To so skoro izključno turistično obdelane jame in lahko dostopne). Le majhen del neobdelanih kraških jam, tzv. pejce, pečine ali stene, t. j. jame, ki leže v vodoravni legi ali z nevelikimi vzpetinami ali padci, je lahko dostopnih brez kakšnih posebnih tehničnih pripomočkov. Ogromna večina jam, ki jih v precejšnji meri sestavljajo navpični ali zelo nagnjeni brezni, včasih stotine metrov globoki, četudi večkrat prekinjeni s terasami ali podzemnimi hodniki, — zahtevajo pa precejšnjo tehnično opremo: lestve, vrvi, jamske svetilke, telefon itd. In ravnanje s to opremo zahteva spretnost in izurjenost v jamskem plezanju.

(Nadaljevanje sledi)

Z. JELINČIČ

Brezno jame v Hrastovcu

PRIMORSKI DNEVNIK

VREME

Vremenska napoved za danes: lepo vreme z rahlim porastom temperature. — Včerajšnja temeperatura v Trstu je dosegla 22 stopinj; najnižja 15.7 stopinj.

RADIO

Opozarjamo vas na sledeče oddaje: **Jug. cone Trsta:** 14.35: Arije iz ruskih oper. 18.00: Dvorak: Slovanski plesi. — **Trst II.:** 18.15: Mozart: Sonata v A-duru. 22.00: Schubert: Simfonija št. 8. — **Trst I.:** 11.30: Simfonična glasba. 19.30: Zuccheri igra na kitaro. — **Slovenija:** 12.00: Operni dueti. 18.30: Umetne in narodne pesmi poje moški zbor «France Prešeren» iz Kranja.

NAPOVEDI POVELJNIKA AMERIŠKEGA GLAVNEGA STANA

Atomski topovi in radiovodeni izstrelki

Predvolilna delavnost v Ameriki. Harriman pravi, da je Eisenhower postal nepopularen. Po mnenju Mac Arthurja skrbe Američani vse preveč za Evropo in zanemarjajo Azijo

LOS ANGELES, 16. — V pripravljenem govoru, ki bo prebran ob priliki Dneva oboroženih sil pred Trgovsko zbornico v Los Angelesu, je vodja glavnega stana ameriške vojske Lawton Collins izjavil, da bodo kopne sile v ZDA v bližnji bodočnosti razpolagale z radiovodenimi raketami, uporabljivimi na bojnem polju. Te izstrelke bodo lahko uporabili v vsakem vremenu. Njihov akcijski radij bo zadosten za dosego vseh področji, na katerih bo operiral en armadni zbor.

General Collins je potem poudaril važen napredek ameriške vojske v protiletalski obrambi in pojasnil, da bo ta obramba po zaslugi novih topov in radiovodenih izstrelkov nadvse uspešna. Z novimi izstrelki delajo že poskuse v Novi Mehiki. «Prišel bo dan», je dejal general, «ko bodo ameriške čete razpolagale z radiovodenimi izstrelki, opremljenimi z atomskimi vžigalniki. Toda vojska ima že sedaj na razpolago top, ki lahko strelja običajne izstrelke in atomske granate». Vodja glavnega stana ameriške vojske je potem zatrdil, da se je v kopni vojski podvojilo število protiletalskih bataljonov, ki imajo nalogo, varovati notranje bojišče. Ti bataljoni so razmeščeni okrog najvažnejših atomskih in industrijskih središč in ob oporiščih strateških zračnih poveljstev. Trenutno je nad polovica kopnih sil, t. j. okrog 700 tisoč mož, v prekomorskih državah.

Ob zaključku je Collins dejal, da je z ameriško vojsko sedaj najvažnejše vprašanje 800 tisoč vojakov, ki so bili vpoklicani pod orožje kmalu po izbruhu sovražnosti na Koreji in ki bodo v kratkem odslužili svoj rok.

Aspirant na predsedniško mesto Averell Harriman je včeraj odprl v New Yorku svoj «glavni stan», od koder bo vodil volilno kampanjo. Ob tej priliki je imel tiskovno konferenco, na kateri je izjavil, da bo lahko zmagal proti Eisenhowerju, ker ta zaradi njegovega stališča v zvezi z notranjimi ameriškimi zadevami ni popularen. Harriman je zaključil, da ni mogoče voditi napredne politike v inozemstvu in istočasno reakcionarne politike doma.

V Chikagu so se sešli člani odbora za organizacijo kongresa demokratične stranke. Stirinajst od njih se je izreklo uradno v prid Stevensonu kot kandidatu demokratične stranke pri volitvah, štirje od njih pa v prid Kefauverju. Toda Stevenson, kakor znano, noče sprejeti kandidature.

Tudi general Mac Arthur je hotel povedati svoje mnenje o volitvah, ko je govoril včeraj članom parlamenta države Michigan. Mac Arthur se boji, da bodo nekateri manevri, h katerim se zatekajo v tej kampanji, dovedli do ustanovitve militaristične države, pa čeprav bi ne bil imenovan Eisenhower. Mac Arthur meni, da je nesmiselno govoriti o nevarnosti, ki naj bi pretila Ameriki in da tudi ameriške čete v Evropi niso ogrožene. «Država je pod vplivom umetne vojne psihoze in medtem ko so voditelji ZDA v skrbeh za Zapadno Evropo, zanemarjajo komunistične napade na številnih drugih področji. «Azija», je zaključil Mac Arthur, «je bila izgubljena zaradi nedelavnosti in nestrokovnjaštva».

Govor indijskega predsednika pred obema zbornicama

NOVI DELHI, 16. — Predsednik indijske republike Rajenda Prasad je danes govoril pred obema zbornicama. Prasad je poudaril željo, naj bi v korist človeštvu končno dosegli premirje na Koreji, odnosno rešili vprašanje izmenjave vojnih ujetnikov. «Svet si želi miru», je dejal predsednik. «in državnike, ki bodo prinesli mir in odvrgli breme s pleč stotin milijonov ljudi vsega sveta. Vojna ne rešuje problemov, marveč jih ustvarja. Odstranitev te zadnje ovire bi ne smela predstavljati nekaj nedosegljivega za umne državnike. Ako tega ne storijo, dokazujejo ne le pomanjkanje modrosti, marveč tudi pomanjkanje človečanstva».

V zvezi z indijsko zunanjo politiko pa je predsednik izjavil: «Indija soglaša s tuniškim narodom, ki si želi svobode. Zelo mi je žal, da kljub želji mnogih azijskih in afriških držav Združeni narodi niso dovolili niti razprave o tem vprašanju. Kar zadeva Združene narode je bila ta organizacija ustanovljena zato, da bi odgovarjala na upravičene človeške zahteve. Ako na te zahteve ne bo odgovarjala in bo postala neučinkovita organizacija pri vzdrževanju miru in razvoju svobode, bo to prava tragedija. Iskreno želim, naj bi se ta velika organizacija povrnila k svojim starim principom in postala v resnici to, kar bi morala biti; pobornik miru in svobode». Ob zaključku svojega govora je predsednik izrekel Kitajski hvaležnost za prisrčen sprejem indijske kulturne delegacije, ki je odšla v Peking.

Medtem ko je Prasad govoril, je skupina članov «Društva za obrambo svobode» uprizorila pred parlamentom majhno demonstracijo. Demonstranti so delili letake, v katerih zahtevajo, naj vlada proglasi komunistično partijo kot ilegalno in pomeče komuniste iz parlamenta, češ, da je indijska komunistična partija ruska peta kolona v srcu indijskega naroda.

Angleži nočejo delati z italijanskimi rudarji

LONDON, 16. — V Bullcroftu je bila včeraj seja angleških predstavnikov in italijanskih delavcev, ki ji je prisostvoval tudi italijanski konzul v Liverpoolu Tamagnini in dr. Masan z italijanskega poslaništva v Londonu. Ravnatelj Urada za delo pri britanskem narodnem svetu za premogovnike John Armstrong je izjavil, da položaj italijanskih delavcev v resnici ni razveseljiv, ker Angleži nočejo delati ob njihovi strani. Delegat ministrstva za delo je dejal, da iščejo zanje drugačne zaposlitve. V kolikor pa bi te zaposlitve ne mogli najti, jih bodo poslali nazaj v Italijo na stroške britanskega državnega sveta za premogovnike.

Svedska sindikalna delegacija na obisku pri predsedniku centralnega odbora jugoslovanske sindikalne zveze Djuri Salaju.

PRED PODPISOM POGODBENIH DOGOVOROV O NEMČIJI

Nove grožnje iz Vzhodne Nemčije

Na splošno so v zahodnih krogih mnenja, da teh groženj ni jemati resno - Ustavno sodišče pooblastilo Adenauerja, da podpiše dogovore

BONN, 16. — Trije visoki komisarji so se danes sestali, da proučijo skupno s svojimi izvedenci vprašanje razdelitve nemškega finančnega prispevka k zahodni obrambi. V obveščenih krogih pravijo, da razen tega ni bilo še rešeno tudi vprašanje položaja francoskih sil, ko bo stopila v veljavo pogodba o ustanovitvi evropske obrambne skupnosti.

Z druge strani proučujejo zahodni in nemški izvedenci splošni položaj zahodnih sil v Nemčiji, ki naj se določi s pogodbenimi dogovori. Medtem je ustavno sodišče Karlsruhe pooblastilo Adenauerja, da podpiše te dogovore. To sodišče je sporočilo, da je zavrnilo resolucijo socialdemokratov, s katero se zahteva, naj se Adenauerju prepove podpis pogodbenih dogovorov in pogodbe za evropsko vojsko, dokler ne bo sodišče odločilo, ali je zopetna oborožitev v skladu z ustavo. Domnevajo, da bo o tem vprašanju začelo sodišče razpravo 20. junija.

Druga manjša vprašanja bodo rešena v ponedeljek. Državni tajnik v zunanjem ministrstvu Walter Hallstein je izjavil, da bo po njegovem mogoče podpisati dogovor 24. maja.

Kar se tiče obrambne skupnosti, je predstavnik bonnske vlade izjavil, da bo moral komisariat za evropsko vojsko (ki bo ustanovljen po ratifikaciji pogodbe o evropski skupnosti) ali naj Nemčija izdeluje orožje. Dodal je, da bo skušal komisariat favorizirati kolikor mogoče večjo standardizacijo orožja za evropsko vojsko.

Nato je predstavnik zanikal govorice, da bi bil za poveljnika evropskih kopnih sil imenovan nemški general. Pojasnil je, da predvideva pogodba o evropski vojski ustanovitev komisariata za obrambo (ki bo imel naloge kakor obrambno ministrstvo) in mednarodnega glavnega stana. V času miru ne bo vrhovnih poveljnikov.

Medtem so v vzhodnem Berlinu organizirali protestno demonstracijo proti nameravanemu podpisu pogodbenih dogovorov. Med govorniki je predsednik skupščine Dieckmann zatrjeval, da je zadnja zahodna nota Sovjetski zvezi pokazala, da imajo zahodne vlade namen vključiti vso Nemčijo v koalicijo proti Sovjetski zvezi. Ministrski podpredsednik Otto Nuschke pa je govoril, da politika Adenauerjeve in ameriške vlade vodi v vojno. Govorili so še drugi govorniki, ki so pozivali na borbo proti podpisu pogodbenih dogovorov. Izglasovali so tudi resolucijo, v kateri protestirajo prot dogodkom v Hessenu, kjer je bil en demonstrant ubit. «Prvi streli v Hessenu predstavljajo prve strele splošne vojne pogodbe», pravi resolucija dalje.

Ministrski podpredsednik Walter Ulbricht pa je danes izjavil, da bo «zahodni odgovor razočaral številne buržoazne kroge v Zahodni Nemčiji, ker odklanja sklenitev mirovne pogodbe z Nemčijo». Nato je pozval Nemce, naj se odločno borijo proti pogodbenim dogovorom in proti Adenauerjevi vladi.

V bonnskih političnih krogih so mnenja, da Ulbrichtovih groženj ne gre jemati preveč resno. Neki vladni predstavnik je izjavil, da jih je treba sprejeti kot «primitiven način ustvarjanja panike». V socialno demokratskih krogih pa poudarjajo, da je Ulbrichtova grožnja «navadna grožnja terorista, ki je po srečnem naključju preslab, da bi to grožnjo uresničil».

Sovjetske oblasti še vedno ovirajo promet na cesti Berlin-Helmstedt. Namestnik poveljnika sovjetskega glavnega stana v Nemčiji general Trusov je včeraj poslal ameriškim in britanskim oblastem pismo, v katerem trdi, da pritiče samo sovjetskim vojaškim oblastem pravica do nadzorstva prometa na tej avtomobilski cesti, ter da so ameriške in britanske oblasti skušale organizirati na tej cesti službo oboroženih patrulj. Danes so trije zahodni poveljniki v Berlinu v posebnem poročilu zavrnili utemeljevanja sovjetskih oblasti in poudarili, da sta ameriška in britanska policija sestavni del okupacijskih sil ter da njihove patrulje nepretrgoma krožijo po tej cesti že več let.

FAO opozarja na resnost nevarnosti kobilic

RIM, 16. — Prehranjevalna in poljedelska organizacija ZN je objavila svarilo, v katerem opozarja, da ogrožajo kobilice resno prehrano dežel na Srednjem vzhodu, v južni Aziji in Afriki. FAO opozarja, da bo nov zarod mladih kobilic v kratkem ogrožal bombažna in žitna polja v ustju Nila in riževa polja v Indiji in drugje.

Po vesteh FAO se milijoni kobilic že pomikajo iz vzhodne Afrike, kjer so se plodili, proti vsemu Srednjemu vzhodu in ti roji plodijo že nov zarod. Ugotovili so že proti koncu leta 1951 ogromne množice kobilic v britanski Somaliji, Abesiniji in Keniji.

Krepke ukrepe za uničevanje kobilic so podvzele Združene države, ki po svojem programu četrte točke pošiljajo strokovnjake, letala in uničevalna sredstva v prizadete dežele. Združene države so sklenile sporazume za pobijanje te nevarnosti z vladami Irana, Iraka in Jordanije, v kratkem pa bodo sklenile podobne dogovore tudi s Pakistanom, Indijo in Afganistanom. S Saudovo Arabijo ni bil sklenjen formalni dogovor, vendar lahko ameriška letala in iraški ter ameriški strokovnjaki sodelujejo tudi na tem področju, če je to potrebno zaradi obrambe Iraka.

Kljub resnosti sedanje nevarnosti so pa strokovnjaki prepričani, da bo s tesnim mednarodnim sodelovanjem mogoče uničiti nadlogo kobilic v petih letih.

WASHINGTON, 16. — Ameriški tajnik za vojsko Frank Pace je snoči poročal v senatnem odboru za oborožene sile, o zadevi z generalom Doddom na otoku Kojedo.

KINO

V TRSTU

Rossetti. 16.30: «Možje», Marlon Brando in Teresa Wright.
Excelsior. 16.30: «Luisianski ribič», M. Lanza in K. Grayson.
Nazionale. 16.30: «Sinji angel», Marlen Dietrich Emil Jannings.
Fenice. 16.30: «Ognjeni krst», A. Murphy in Bill Mauldin.
Filodrammatico. 16.30: «Ali veš, da maki...» Walter Chiari, Anna Maria Ferrero, C. Campanini.
Arcobaleno. 16.00: «Gusarjevo maščevanje», M. Vitale.
Astra Rojan. 16.30: «Ljudje na luni», J. Archer in Anderson.
Alabarda. 16.00: «Paradinin primer», G. Peck in Alida Valli.
Armonia. 15.30: «Skrivnostna ladja», D. Andrews, C. Balenda in C. Rains.
Ariston. 16.00: «Počitnice v Mehiki», J. Powell, W. Pidgeon, J. Iturbi in Ilona Massey.
Aurora. 15.45: «Zločini brez kazni» Ana Sheridan in R. Reagan.
Garibaldi. 15.00: «Kon Tiki», in «Lovci na glave», Barvni film.
Ideale. 16.00: «Ziegfried Follies», F. Astaire, R. Skelton, E. Williams in K. Grayson.
Impero. 16.00: «Mož z Vzhoda», Tyrone Power in S. Hayward.
Italia. 16.00: «Pogled v pol stoletja».
Kino ob morju. 16.00: «Pravici je zadoščeno».
Moderno. 16.00: «Tragični čar», Maria Felix; mladoletnim do 16 leta vstop prepovedan.
Savona. 15.00: «Crna roža», T. Power, C. Aubry in O. Welles.
Viale. 16.00: «Za naju dva raj», Betty Grable in Dan Dailey.
Vittorio Veneto. 16.00: «Osvajalka», Susana Hayward in George Sanders.
Azzurro. 16.00: «Beneški tat», Maria Montez, Paul Christian in Massimo Serato.
Belvedere. 16.00: «Parada zvezdnic», 30 zvezdnic in trije znameniti orkestri.
Marconi. 15.30: «Sončna pomlad», Y. Mac Donald in Jarman.
Massimo 16.00: «Polnočni poljub», C. Mariolanza in C. Graison.
Novo cine. 16.30: «Pandora», Ava Gardner in James Mason.
Odeon. 16.00: «Gospodične, ne glejte mornarjev», Bing Crosby, Veronica Lake, Bob Hope, Dorothy Lamour.
Radio. 16.00: «Oktobrski vpoklic» Glenn Ford in Terry Moore.
Venezia. 15.00: «Veliki prapor», Barrault in Perdriere.
Vittoria. 16.00: «Oko za oko», Yvonne De Carlo, Howard Duff in Dorothy Hart.
Poletni kino Rojan. 20.30: «Dedinja», O. De Havilland.

RADIO

JUGOSLOVANSKE CONE TRSTA
254,6 m ali 1178 kc

SOBOTA, 17. maja 1952

6.45 Jutranja glasba. 7.00 Poročila. 7.15 Jutranja glasba. 13.30 Poročila. 13.45 Lahka glasba. 14.00 Izprehod po naši diskoteki. 14.30 Od včeraj do danes. 14.35 Arije iz ruskih oper. 18.00 Dvorak: Slovanski plesi. 18.15 Politični pregled. 18.30 Sevdelinke. 19.00 Komentar iz Trsta. 19.05 Po svetu okrog. 19.30 Poročila. 21.00 Domači zvoki. 22.30 [illegible] nog — naokrog. 22.45 Zadnja poročila. 23.10 Glasba za lahko noč.

Radio jugoslovanske cone Trsta bo oddajal danes od 21. do 22. domačo glasbo, vmes ob 21.15 veselo kroniko «Volitve so v deželi».

TRST II.
306,1 m ali 980 kc-sek

7.15 Poročila. 7.30 Jutranja glasba. 11.30 Zabavna glasba. 12.00 Obljube in dejstva. 12.15 Za vsakega nekaj. 12.45 Poročila. 13.00 Volilni govori predstavnikov političnih strank; nato lahka glasba. 13.30 Kulturni obzornik. 13.40 Slovenski motivi. 14.00 Poročila. 14.30 Lahka glasba. 14.40 Obvestila o volilnih shodih. 17.30 Plesna glasba. 18.00 Glas Amerike. 18.15 Mozart: Sonata v A-duru. 18.30 Valčki. 19.00 Pogovor z ženo. 19.15 Koncert tenorista Dušana Pertota. 19.35 Vesela glasba. 19.45 Poročila. 20.00 Volilni govori predstavnikov političnih strank; nato lahka glasba. 20.30 Športna kronika; nato glasba iz revij. 21.20 Južnoameriška glasba. 22.00 Schubert: Simfonija št. 8. 22.24 Madžarski plesi. 22.40 Večerni plesi. 23.15 Poročila. 23.32 Polnočna glasba.

TRST I.

7.45 Jutranja glasba. 11.00 Solistična oddaja. 11.30 Simfonična glasba. 12.15 Znani solisti. 12.50 Poročila o kolesarski dirki. 14.20 Orkester. 15.45 Sportne vesti. 17.45 Gledališka oddaja. 18.30 Zuccheri igra na kitaro. 19.30 Lahka glasba. 19.50 Sportne vesti. 20.10 Volilna kampanja. 21.05 Orkester. 21.15 Varieté. 23.30 Plesna glasba.

SLOVENIJA
327,1 m, 202,1 m, 212,4 m

12.00 Operni dueti. 12.30 Poročila. 12.40 Zabavna glasba. 13.00 Zdravstveni nasveti. 13.10 Igra Srečko Dražil s svojim ansamblom. 13.30 Lahko glasbo izvajajo mali orkestri (plošče). 14.00 Poje mešani zbor SKUD PTT uslužbencev iz Ljubljane. 14.20 Okno v svet. 14.30 Zabavna glasba. 15.00 Poročila. 15.10—15.30 Zabavna glasba. 18.30 Umetne in narodne pesmi poje moški zbor «France Prešeren» iz Kranja pod vodstvom Petra Liparja. 19.30 Poročila. 19.40 Zabavna glasba. 20.00 Radijske beležke. 20.15 45 veselih minut. 21.00 Spored lahke glasbe s plošč. 22.00 Poročila. 22.15 Igra Plesni orkester Radia Ljubljana. 22.35—24.00 Za ples in razvedrilo (plošče).

MIROVNA POGAJANJA V PAN MUN JOMU

Kratke neuspešne seje

Dva tisoč s krvjo napisanih pisem ujetnikov, ki se nočejo vrniti v Severno Korejo

PAN MUN JOM, 16. — Današnja plenarna seja je trajala 30 minut, ki jih je v celoti izrabil general Nam Il s svojimi izjavami. Njegovo govorjenje je admiral Joy imenoval «zoprno ponavljanje stereotipne propagande». V razpravi so bila nasprotja glede vprašanja repatriacije vojnih ujetnikov. General Nam Il je vztrajal na trditvi, da se nameravajo vsi komunistični ujetniki vrniti domov. Admiral Joy je odvrnil, da se njegove trditve sploh ne izplača upoštevati. Prihodnja seja bo jutri zjutraj.

Medtem prihaja novica iz Fusana, da bo južnokorejski obrambni minister poslal zavezniški delegaciji v Pan Mun Jom okrog 2000 s krvjo napisanih pisem severnokorejskih vojnih ujetnikov, ki izjavljajo, da se nikakor nočejo vrniti v Severno Korejo.

Po poročilih, ki prihajajo z otoka Kojedo, plapolajo nad ujetniškim taboriščem še vedno zastave rdeče Kitajske in Severne Koreje. Noben ameriški stražar še ni stopil med zgradbe v taborišču, kjer ujetniki počnejo kar jih je volja. Vsi, ki so prisostvovali ugrabitvi generala Dodda, so še vedno na otoku, kjer ima sedež tudi preiskovalna komisija.

Novinarji so zaprosili generala Van Fleeta, naj bi jim dovolil intervjuvati voditelje ujetnikov v taborišču, vendar doslej še niso prejeli odgovora. Domnevajo, da se bodo ameriške oblasti obrnile na komisijo Mednarodnega Rdečega križa, s prošnjo, da bi uvedla preiskavo o domnevnem slabem ravnanju z ujetniki, ako bi severnokorejska delegacija še nadalje izrabljala te obtožbe na mirovnih pogajanjih v Pan Mun Jomu.

Obsodba pripadnikov MSI

RIM, 16. — 28. januarja 1950 se je skupina pripadnikov MSI na dveh tovornih avtomobilih odpeljala v Garbatelo, da bi tam razširili tednik «Lotta politica». Skupina je bila oborožena s palicami zato, da bi pretepala one, ki lista ne bi hoteli kupiti. Vodil jih je pokrajinski tajnik mladinskega gibanja MSI Alberto Ribacchi. Operacije mladih nasilnežev so dosegle višek ob napadu na tamkajšnji sedež komunistične partije, pri čemer so vzklikali «Viva il duce!» in peli fašistične himne. Sledil je tepež z ranjenci na obeh straneh.

Danes so se fašistični junaki zagovarjali pred dvanajsto sekcijo rimskega sodišča. Kot pobudnik in organizator «junaškega» pohoda je bil Ribacchi obsojen na trinajst mesecev in deset dni zapora. Devet drugih napadalcev je bilo posamič obsojenih na enajst mesecev zapora, dva pa na dva meseca zapora. Šestim je sodišče prizaneslo, vendar je v obsodbi priznalo «fašistični značaj pohoda».

AMERIŠKO POSREDOVANJE v angleško-egiptovskem sporu

Egipt zahteva predvsem brezpogojno priznanje nesporne suverenosti nad Sudanom

KAIRO, 16. — Ameriški poslanik v Kairu Jefferson Caffery je ponovno posredoval, da bi preprečil prekinjenje pogajanj med Egiptom in Anglijo. Včeraj je Caffery obiskal egiptovskega zunanjega ministra Hassuna pašo. Takoj zatem pa je odšel na angleško poslaništvo in imel razgovor z angleškim poslanikom Stevensonom. Pooblaščeni krogi trdijo, da ima to ameriško posredovanje namen, pustiti odprta vrata za nadaljnja pogajanja.

Egiptovski krogi še nadalje trdijo, da so bili razgovori prekinjeni zaradi zavrnjenih angleških predlogov, ki jih Egipt ne more sprejeti. Angleška vlada pa je s svoje strani sporočila, da z zavrnitvijo predlogov ni nujno, razbiti tudi pogajanja. Vsekakor pa trdijo Egipčani, da egiptovska vlada ni pripravljena nadaljevati z razgovori, potem ko ni več nobenega upanja, da bi Angleži spremenili svoje stališče glede egiptovskih zahtev o evakuaciji sueškega področja in priznanju egiptovske suverenosti nad Sudanom.

Med včerajšnjimi razgovori z zunanjim ministrom je bil ameriški poslanik poučen o tem, kaj nameravajo v Egiptu ukreniti po prekinjenju pogajanj z Angleži. Egiptovski tisk predvideva organizacijo pasivne vzdržnosti, kar bi imelo za posledico povratek egiptovskega poslanika iz Londona. Z druge strani pa bi britanski poslanik Stevenson odšel na daljši dopust, zlasti še zato, ker bodo morale biti predložene kralju Faruku nove poverilne listine v zvezi z zasedbo prestola po kraljici Elizabeti II. Egipt zahteva, naj bi bile te listine naslovljene na «kralja Egipta in Sudana». Nadaljnji egiptovski ukrepi naj bi bili popolno bojkotiranje angleških sil na sueškem področju in odklanjanje vsakršnega sodelovanja med Egiptom in Anglijo. Končno tudi ni izključeno, da bo Egipt predložil spor Mednarodnemu sodišču.

Egipt skuša doseči potrditev o nesporni suverenosti nad Sudanom. Kar pa zadeva evakuacijo sueškega področja, bi se ta lahko vpisala na dnevni red generalne skupščine OZN v mesecu oktobru.

Einstein deli lekcije

HOLLYWOOD, 16. — Petnajstletna dijakinja je poslala Einsteinu pismo, v katerem ga prosi za rešitev naloge, ki je v razredu nihče ne more razvozlati. Slavni učenjak ji je vrnil pismo z rešitvijo na drugi strani, vendar rešitev ni bila dokončna, marveč le nastavljena formula, s katero se bo morala dijakinja še nekoliko mučiti do končnega izvlečka.

* * *

MADRID, 16. — Med predstavo bikoborbe v Guediju se je zrušila tribuna, pri čemer je bilo ranjenih 60 oseb.

Padalci ob razbitinah letala

RIO DE JANEIRO, 15. — Padalci, ki so se spustili v Sierri Itamarci, kjer se je 29. aprila zrušilo ameriško letalo, so baje našli truplo osebe, umrle pred tremi ali štirimi dnevi. Čeprav novica še ni bila potrjena, je razburila javno menje, ki ne more razumeti počasnih ukrepov oblasti pri reševanju morebitnih preživelih. Brazilski listi se pritožujejo tudi nad vodjo preiskovalne komisije, ki cenzurira poročila o delu ekspedicije.

Po zadnjih vesteh zbirajo padalci ostanke ponesrečencev in njihov pepel. Danes bodo s helikopterji prepeljali na mesto nesreče uradno preiskovalno komisijo.

DUBLIN, 16. — Danes popoldne je zapadel rok za vlaganje kandidatur na predsedniško mesto irske republike. Ker se ni javil noben kandidat, je bil O'Kelly ponovno izvoljen kot predsednik za nadaljnjih sedem let.

* * *

RIM, 16. — Generalni direktor FAO, dr. Noris Dod se je po štirih mesecih odsotnosti danes vrnil v Rim. V tem času je Dod obiskal z letalom Egipt, Irak, Pakistan, Birmanijo, Indijo, Indonezijo, Filipine, Japonsko, Severno Ameriko in Island.

ŠPORTNI DNEVNIK

ANGLEŽI SO PRISPELI na milansko letališče

Oblečeni v enotne uniforme so bili igralci zelo molčeči - Edini, ki je dajal izjave, je bil Sir Rous, a še on ni povedal ničesar bistvenega

MILAN, 16. — Ob 14.30 so prispeli na milansko letališče igralci angleške nogometne reprezentance, ki bodo pojutrišnjem igrali v Florenci proti italijanski enajstorici. Na evropsko turnejo je odpotovalo 17 igralcev.

Moštvo je oblečeno v elegantno enotno uniformo, sestavljeno iz modrih suknjičev in sivih hlač. Ekipa je bila dolgo časa oblegana od številnih fotografov in novinarjev in je pri tem poslu dokazala znatno mero potrpežljivosti.

Vsa skupina šteje 40 oseb, med njimi radiokronist, trije novinarji, funkcionarji in nekaj navdušenih in očitno petičnih navijačev. Z avtobusom so nato Angleži odpotovali v mesto, odkoder so ob 17.20 nadaljevali z vlakom v Florenco. Igralci so bili izvrstno razpoloženi in so dejali, da je vožnja bila zelo prijetna ter da niso utrujeni.

Pred odhodom iz Londona je danes zjutraj menažer angleške enajstorice Walter Winterbotton izjavil: «Naše moštvo je močno, vendar zato ne smemo podcenjevati Italijanov, ki so se tudi leta 1948 v Turinu, kljub porazu s 4-0, dobro branili. Upam, da bo pred tekmo deževalo, da ne bomo igrali v preveliki vročini». Billy Wright, krilec in kapetan angleške enajstorice je dejal: «Skušali bomo igrati najbolje že od prve minute dalje».

Zvesti svojemu temperamentu so angleški igralci bili v Milanu zelo molčeči in mirni. Zaman vsa vprašanja. Največ, kar se je dalo izvleči iz njih, je bil kak osamljen «We hope» (mi upamo) ali pa nasmešek, ki je pomenil: ne sitnari dalje. Tudi Winterbotto ni hotel dati nobene izjave, ne o svojih, ne o nasprotnikih. Bolj zgovoren je bil Sir Rous, ki pa je govoril v svojstvu predsednika. Same lepe fraze o prijateljstvu, ki pa ne povedo ničesar, kar bi bilo važno za tekmo.

Na milanskem kolodvoru zopet močno obleganje igralcev, ki jih je stvar začudila, vendar jim je ugajalo. V domovini tako pojmovane popularnosti niso navajeni.

Rezultati slovenske nogometne lige

Rezultati tekem slovenskega nogometnega prvenstva (igrano v sredo):

Železničar Mrb. : Odred 3:3 (2:2); Kladivar : Rudar 2:1 (0:0); Korotan : Železničar Lj. 1:2 (1:1); Sloga : Branik 1:3 (0:1); Nafta : Mura 0:1 (0:0).

PRVENSTVENA LESTVICA

Odred	11	8	2	1	49:16	18
Branik	11	6	2	3	22:12	14
Železničar Lj.	11	5	3	3	20:18	13
Nafta	11	5	2	4	15:13	12
Rudar	11	5	1	5	15:15	11
Železničar M.	11	3	4	4	21:21	10
Korotan	11	4	1	6	22:28	9
Kladivar	11	3	3	5	11:18	9
Mura	11	3	2	6	17:34	8
Sloga	11	2	2	7	12:31	6

DVA DNI PRED TEKMO V ROVETI VELIK MIR

Barassi je pesimist

FLORENCA, 16. — Italijanske nogometaše obdaja v Roveti neverjetna tišina. V hotel, kjer je nastanjena enajstorica, nima dostopa nihče, razen funkcionarjev. Zjutraj so se igralci sprehajali po gozdovih, po kosilu pa je Beretta odpeljal moštvo v Florenco na lahek teren na občinski stadion. Medtem ko so tovariši trenirali, je zdravnik v neki florentinski privatni kliniki osvobodil Piccininijevo roko mavca. Takoj nato je ozdraveli Piccinini prišel na stadion ter se pridružil moštvu. Po eni uri in pol kratkih sprintov, telovadbe in strelov na vrata, so se igralci vrnili v Roveto. Ob koncu treninga je inž. Barassi dejal novinarjem: «Kot sem že rekel, zasluži angleško moštvo na podlagi rezultatov zadnjih tekem brez dvoma naslov favorita. Mi letos še nismo okusili zmage, medtem ko je Anglija po kratki krizi zadnje čase dokazala, da je v njenih vrstah zopet vse v redu. Dejstvo pa je eno: ne govori se tu o dolgem turnirju, temveč o enem samem dvoboju. Ce bi nam enkrat po dolgem času pomagala sreča, bi se lahko z požrtvovalnostjo naših fantov vsaj dokazalo, da je italijanski nogomet še vedno vreden tekmovanja z Anglijo».

Z vseh vetrov

○ *Na atletskem mitingu v Celju je Lorger v teku na 110 m čez zapreke dosegel čas 15,1, kar je le za desetinko sekunde slabše od državnega rekorda.*

○ *V I. kolu šahovske olimpiade železničarjev je jugoslovanska ekipa dosegla največjo zmago s tem, da je premagala Švico 9:1. Poleg Jugoslavije sta se plasirali za polfinale še Zahodna Nemčija, ki je premagala Belgijo 7:3, in Avstrija, ki je premagala Nizozemsko 8:2. Četrtega polfinalista bo odločilo srečanje Finska : Švedska. V I. kolu je Finska igrala neodločeno z Norveško, sklenjeno pa je, da bo sodelovala v nadaljnjem tekmovanju.*

○ *Po končanem mednarodnem šahovskem turnirju v Rio de Janeiru sta bila jugoslovanska šahovska mojstra Rabar Braslav in dr. Trifunovič Petar povabljena, da podaljšata svoje gostovanje v Braziliji oziroma Peruju. Rabar bo sodeloval na mednarodnem turnirju v Sao Paulu. Turnir se je začel včeraj in bo na njem igralo 12 igralcev, med njimi tudi Argentinec Eliskases.*

Dr. Trifunovič je po končanem turnirju v Rio de Janeiru odigral dve simultanki, nato pa je odpotoval v Peru, kjer bo v Limi sodeloval na več šahovskih tekmovanjih, prirejenih nalašč za njegovo gostovanje.

PO PRVEM DNEVU TENIŠKEGA DVOBOJA ZA DAVISOV POKAL

Italija-Egipt 2:0

Rolando del Bello je porazil Coena, Gardini pa Shateya - Egipčana sta se slabo upirala

RIM, 16. — Danes je začel v Rimu teniški dvoboj za Davisov pokal med Italijo in Egiptom. V prvi igri je Rolando Del Bello brez posebnega truda odpravil povprečnega Coena. Dvoboj je trajal 56 minut, zanimiv pa je bil le v drugem nizu, ko je Italijan igral brez naprezanja in pustil nasprotniku do diha. V tretjem in zadnjem nizu zopet velika nadmoč Del Bella.

Takoj nato sta nastopila Gardini in Shafey. Gardini je bil v izvrstni formi, boljši kot na turnirjih letošnje sezone ter ni imel prehudega dela proti požrtvovalnemu, vendar zelo povprečnemu Shafeyu, katerega slaba točka je zlasti backhand. Prvi set je Gardini zmagal v 13 minutah. Nekoliko več odpora je Egipčan nudil v začetku drugega in tretjega niza. Cel dvoboj je trajal 47 minut.

Italija vodi po prvem dnevu z rezultatom 2-0. Jutri je na sporedu igra dvojic. Nastopijo Shafey - Coen proti Cucelli - M. Del Bello.

Tehnični rezultati prvega dne: Rolando Del Bello (Italija) - Coen (Egipt) 6-1, 7-5, 6-1. Gardini (It.) - Shafey (E.) 6-0, 6-3, 6-3.

Po evropskih igriščih za Davisov pokal

Nemčija vodi proti Braziliji z 1-0. V prvem dvoboju za Davisov pokal je domači teniški igralec Ernst Buchholz porazil Sallerja s 4-6, 6-3, 6-3, 6-4. Gledalcev nad 4000.

Holandska vodi proti Franciji z 1-0. Za veliko presenečenje je poskrbel Huib Wilton, ki je porazil Bernarda Destremeaua s 6-3, 8-6, 1-6, 6-2. Francozi so bili prepričani, da bodo zmagali z lahkoto. Destremeau je bil bled in utrujen ter je igral pod svojimi zmožnostmi. Po poklicu je diplomat ter je izjavil, da je imel 15 minut pre začetkom dvoboja važen poslovni sestanek izven Pariza.

Danska vodi z 2-0 proti Monacu. Kurt Nielsen je porazil Georgesa Pasquierja s 6-0, 6-2, 6-3, Torben Ulrich pa Aleco Noghesa s 6-2, 6-2, 6-4.

Zadnji rezultati Davisovega pokala:

FRANCIJA-HOLANDSKA 1-1
Remy (Fr.) ; Van Swol 6-1, 6-2, 1-6, 6-3.

MADŽARSKA-BELGIJA 1-1
Stolpa (Mad.) ; Brichant 6-3, 7-5, 6-8, 2-6, 7-5. Washer (B.) : Asboth 6-2, 6-0, 6-4.

SVEDSKA - CILE
Davdsson (Sv.) : Ayala 4-6, 3-6, 7-5, 8-6, 6-1. Johansson (Sv.) Balbiers 6-4, 7-5, 6-4.

BRAZILIJA - NEMČIJA
Vietra (Br.) ; Von Cramm 10-8, 6-2, 6-8, 3-6, 6-1. 7-5, 6-8, 2-6, 7-5.

Jutri zjutraj začetek

MILAN, 16. — Startna lista «Gira d'Italia» je ponovno doživela spremembe. Včeraj zvečer so dopotovali na milanski kolodvor španski vozači Bernardo Ruiz, Massip, Trobat in Montana, ki so sporočili neveselo vest, da ostali španski dirkači niso dobili dovoljenja za inozemstvo. Doma sta ostala Lorono in Langarica, Bermudeza pa so sneli z vlaka na meji, ker ni imel dokumentov za prehod bloka.

Pred redakcijo lista «La Gazzetta dello Sport» že običajna množica v pričakovanju asov. Na tehtanje se je prijavil prvi dirkač točno ob 15. Bil je Conterno (Frejus).

Kmalu za njim so začeli prihajati ostali. Navijačem ni bilo treba dolgo čakati. Prikazal se je Koblet, policija je morala nato ščititi Bartalija pred množico. Coppi je prišel v zadnjem trenutku in je bil prisiljen govoriti v mikrofon. Napovedovalec je dejal: Sedaj vam bo govoril dvaintrideset-letni šampion, Coppi pa je samo popravil: «Ne, star sem triintrideset let in bom vozil svoj sedmi Giro». Nato se je izmuznil. Blizu je stal Kuebler, ko pa se mu je začel mikrofon nevarno bližati, si je napolnil usta s pomarančo in dejal, da ne more govoriti. Množica je tekla za avtomobilom Coppija, medtem je Kuebler lahko nemoteno zapustil prostor, kar bi mu drugače le težko uspelo.

V zadnjem trenutku se je izvedelo, da bosta Spanca, ki sta ostala doma, verjetno dobila jutri potni list ter morda še v pravem času prispela v Milan.

Zbor jutri ob 10. uri na Trgu Duomo.

Salas svetovni prvak lahke kategorije v boksu

LOS ANGELES, 16. — Mali Meksikanec Lauro Salas je porazil na točke svetovnega prvaka lahke kategorije Jimmyja Carterja in s tem sam osvojil naslov prvaka. Salas je bil od desete runde dalje nadmočen. Gledalcev 7500, ki so vsi navijali za Carterja. Računajo, da je s televizijo sledilo dvoboju 60 milijonov gledalcev.

Šestdnevna kolesarska dirka v Londonu

LONDON, 16. — Šestdnevna mednarodna kolesarska dirka, na kateri bo tekmovalo 24 dirkačev, ki bodo zastopali 8 držav, bo v Londonu od polnoči 18. maja do sobota, 24. maja. Dirke se udeležijo Velika Britanija, Švica, Francija, Avstralija, Belgija, Italija, Nizozemska in Luksemburg. Tekmovala bosta tudi zmagovalca v lanskem «Wembley Sixu», Belgijca Albert Bruolandt in Rene Andriaenssens, nadalje tudi Alfred Strom in Roger Arnold iz Avstralije ter italijanski par Severino Rigoni in Ferdinand Terruzzi. Bivši svetovni prvak na kratke proge, Avstralijanec S. Patterson, bo prvič vozil v tej šestdnevni dirki in bo imel za spremljevalca veterana Gustava Kiliana iz Luksemburga. Razdelili bodo nad 10.000 funtov šterlingov denarnih nagrad. Tekmovali bodo v slovitem Wembley Poolu.

Glavni urednik BRANKO BABIČ. — Odg. urednik STANISLAV RENKO. — UREDNISTVO: ULICA MONTECCHI št. 6, III nad. — Telefon štev. 93-808 in 94-638. — Poštni predal 502. — UPRAVA: ULICA SV. FRANČIŠKA št. 20. — Telefonska št. 73-38 — OGLASI: od 8.30 - 12 in od 15 . 18 — Tel. 73-38 — Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir. — Za FLRJ: za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 10 din — Tiska Tiskarski zavod ZTT. — Podruž.: Gorica, Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 11-32, Koper, Ul. Battisti 301a-I. Tel. 70

NAROČNINA: Cona A: mesečna 350, četrtletna 900 polletna 1700, celoletna 3200 lir. Fed. ljud. repub. Jugoslavija: izvod 10, mesečno 210 din. - Poštni tekoči račun za STO - ZVU: Založništvo tržaškega tiska, Trst 11.5374. — Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska Ljubljana Tyrševa 34 - tel. 2009 tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 6-1-90332-7 — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D.Z.O.Z. - TRST.